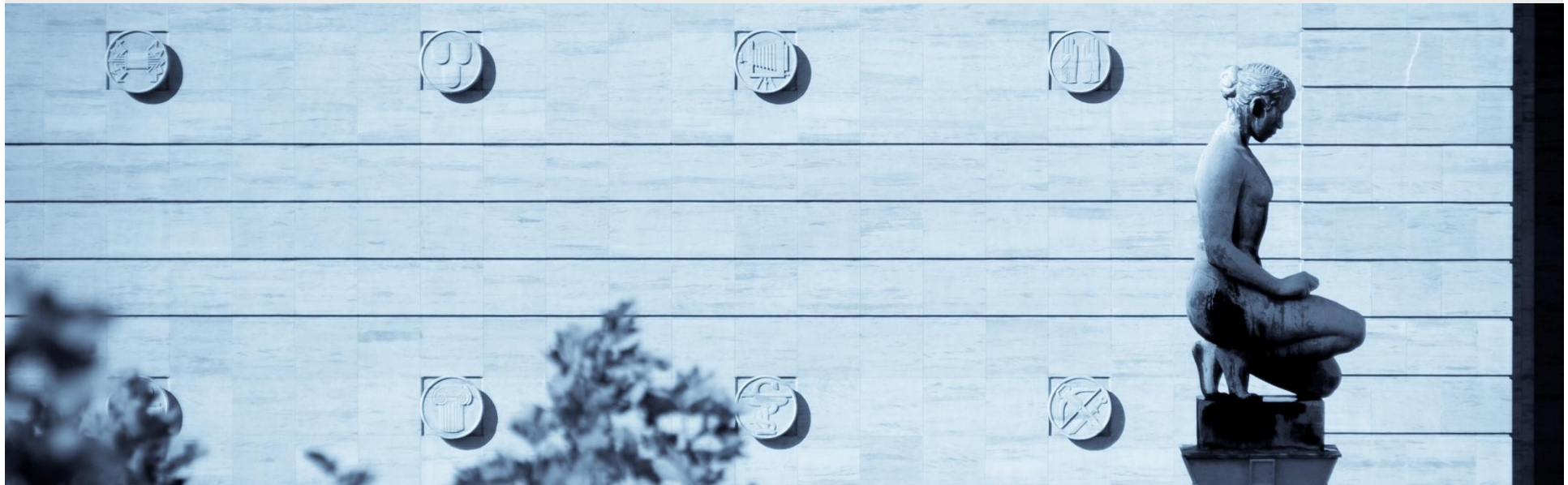

Naar een keerpunt in de macro-economische evoluties?

Sint-Niklaas, 24 februari 2014

Luc Aucremanne

1. Waar staan we?

- a. Internationaal
- b. Eurogebied
- c. België

2. Wat deed (doet) de ECB?

3. Wat deden (doen) anderen?

4. Wat deed (doet) België?

5. Wat moet nog gebeuren?

6. Besluit

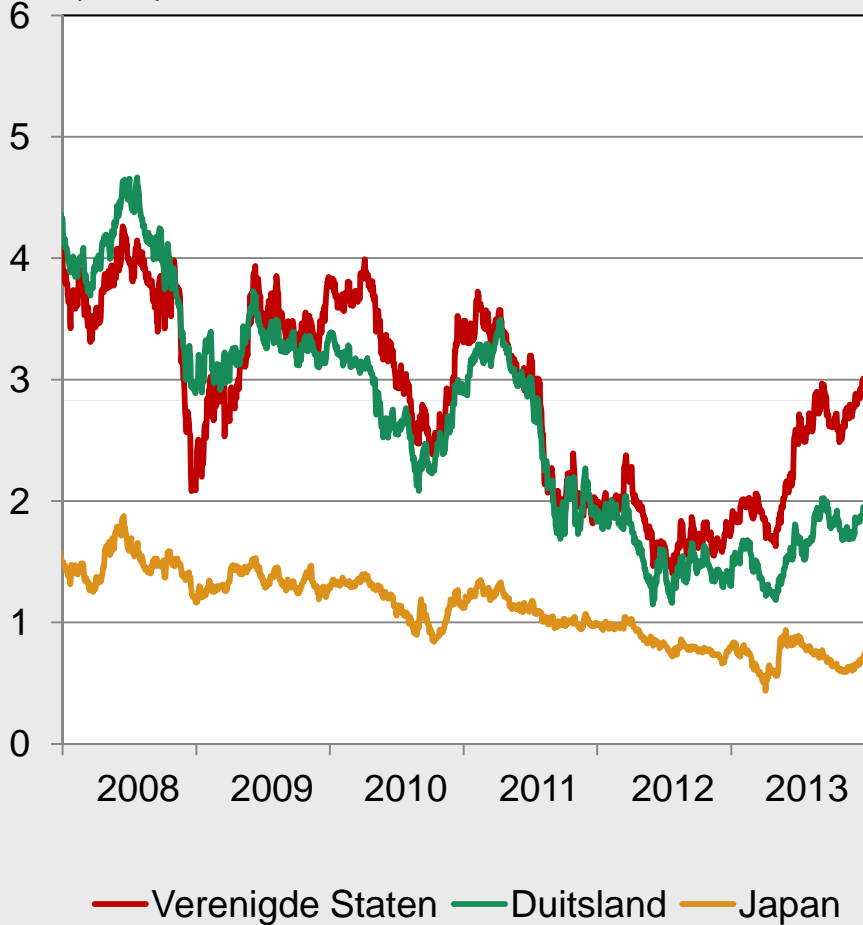
Economische groei (%)

	2011	2012	2013	2014r
Opkomende landen	+6,2	+4,9	+4,7	+5,4
VS	+1,8	+2,8	+1,9	+2,8
Eurogebied	+1,6	-0,7	-0,4	+1,0

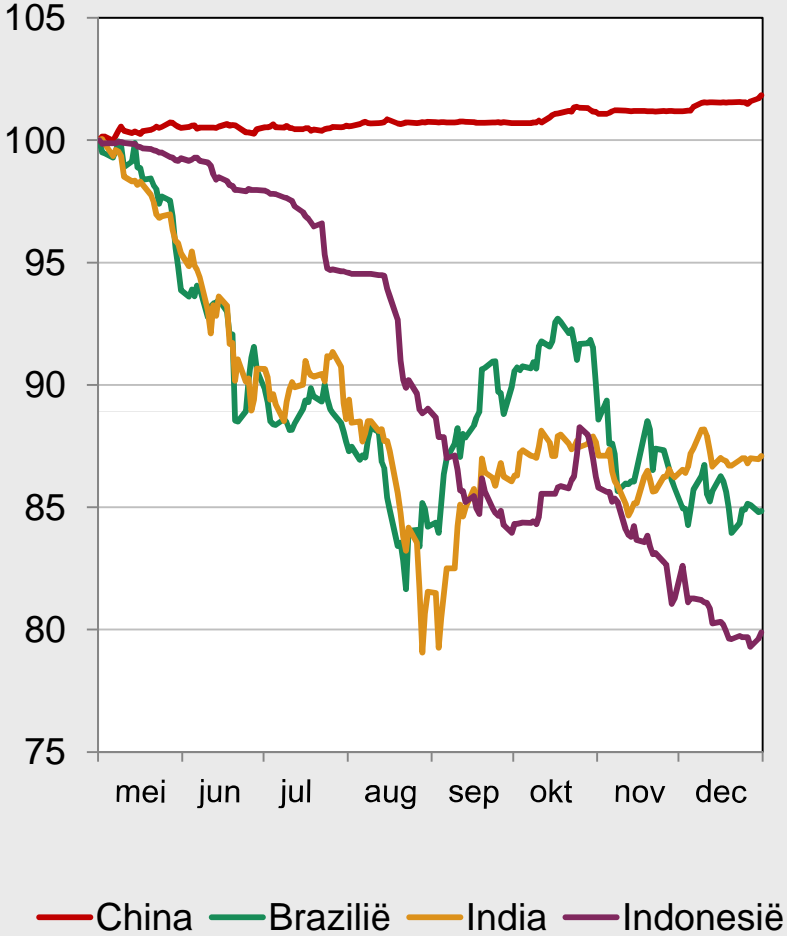

Impact van "tapering" door Fed

**Rendement van
overheidsobligaties op 10 jaar
(in %)**

**Wisselkoersen t.o.v. de dollar
(indexcijfers 1 mei 2013 = 100)**

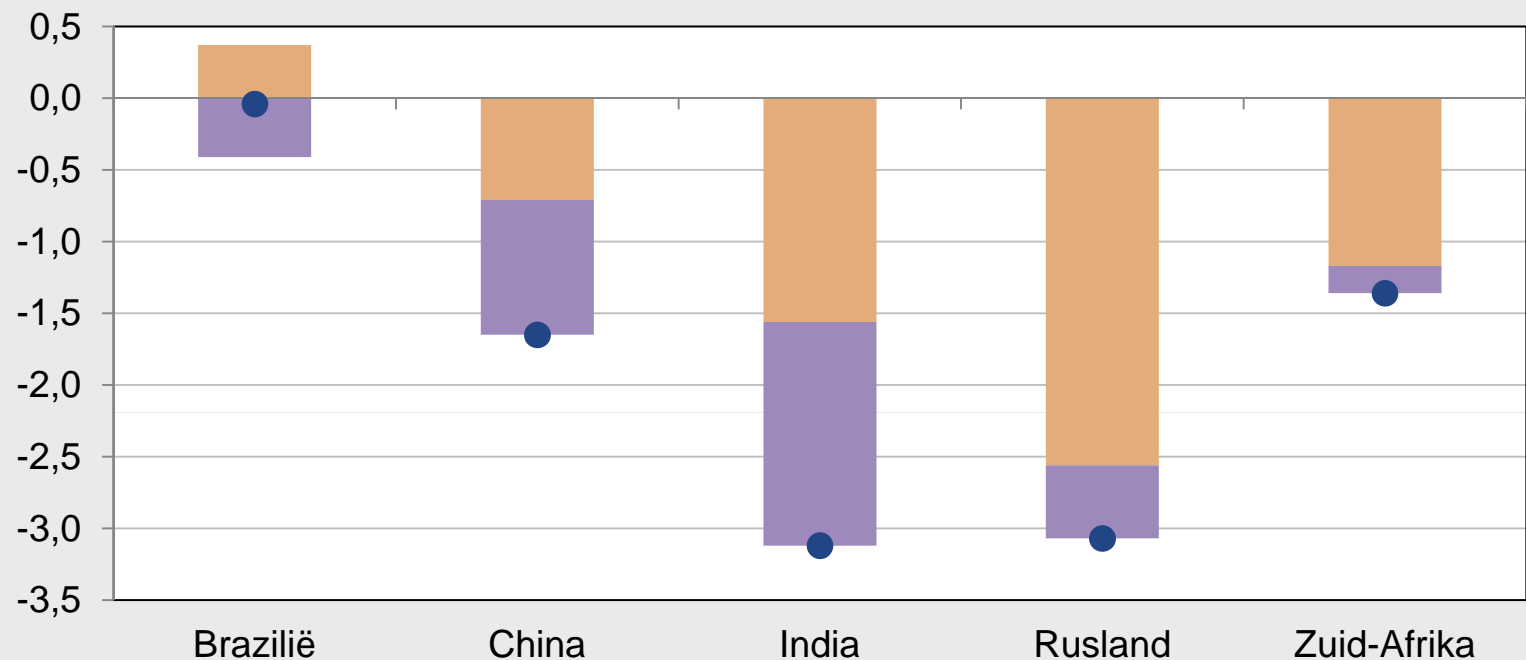

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Opkomende economieën: verandering in de groei tussen 2011 en 2013¹

(in procentpunt)

- Verandering in de cyclische component
- Verandering in de potentiële groei
- Verandering in de effectieve reële groei

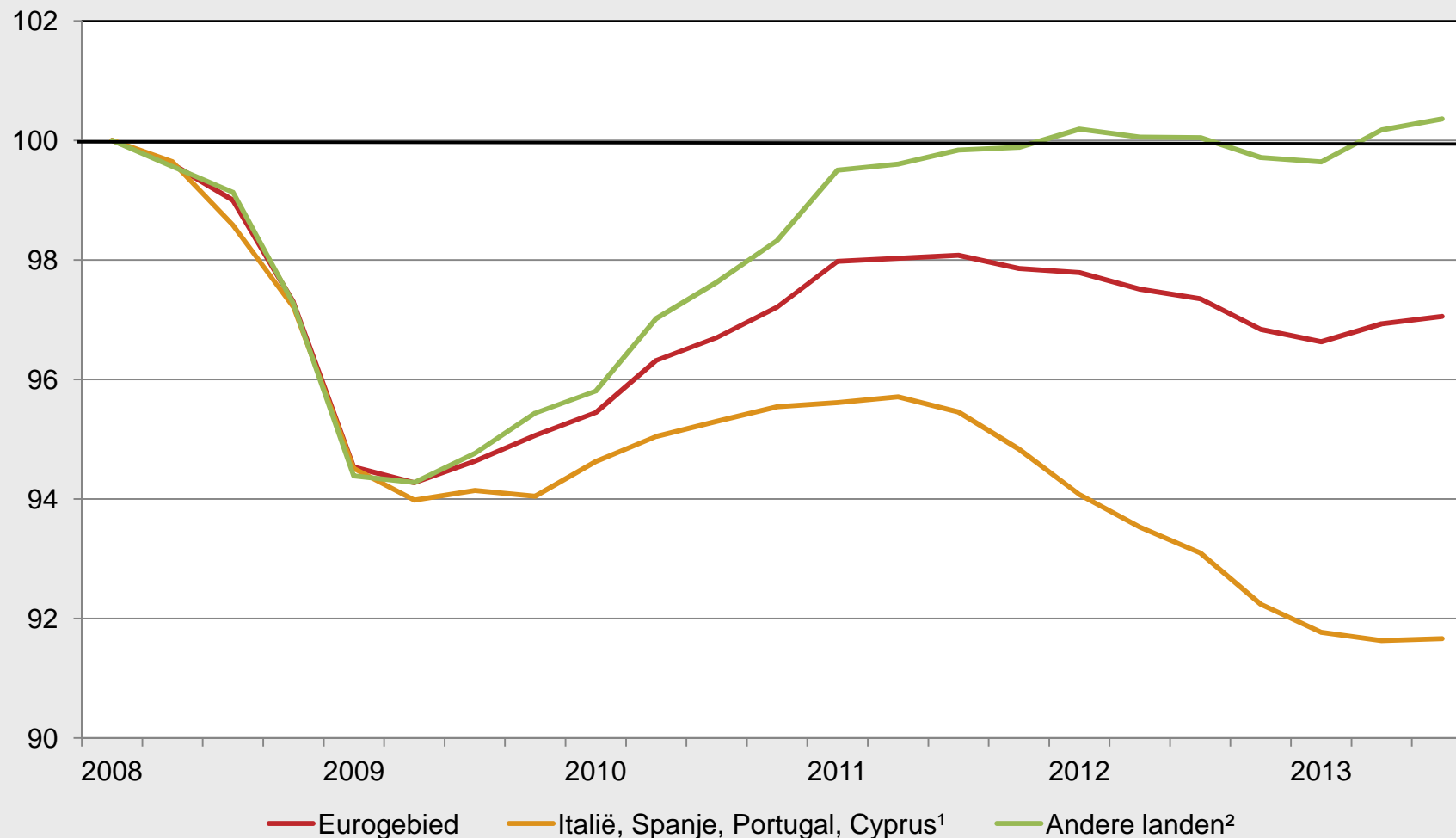
Bron: IMF.

¹ De cyclische component wordt berekend als het verschil tussen de effectieve reële groei en de geraamde potentiële groei.

Fragmentatie in het eurogebied

(bbp, indexcijfers, piek voor de recessie van 2008 = 100, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume)

Bron: EC.

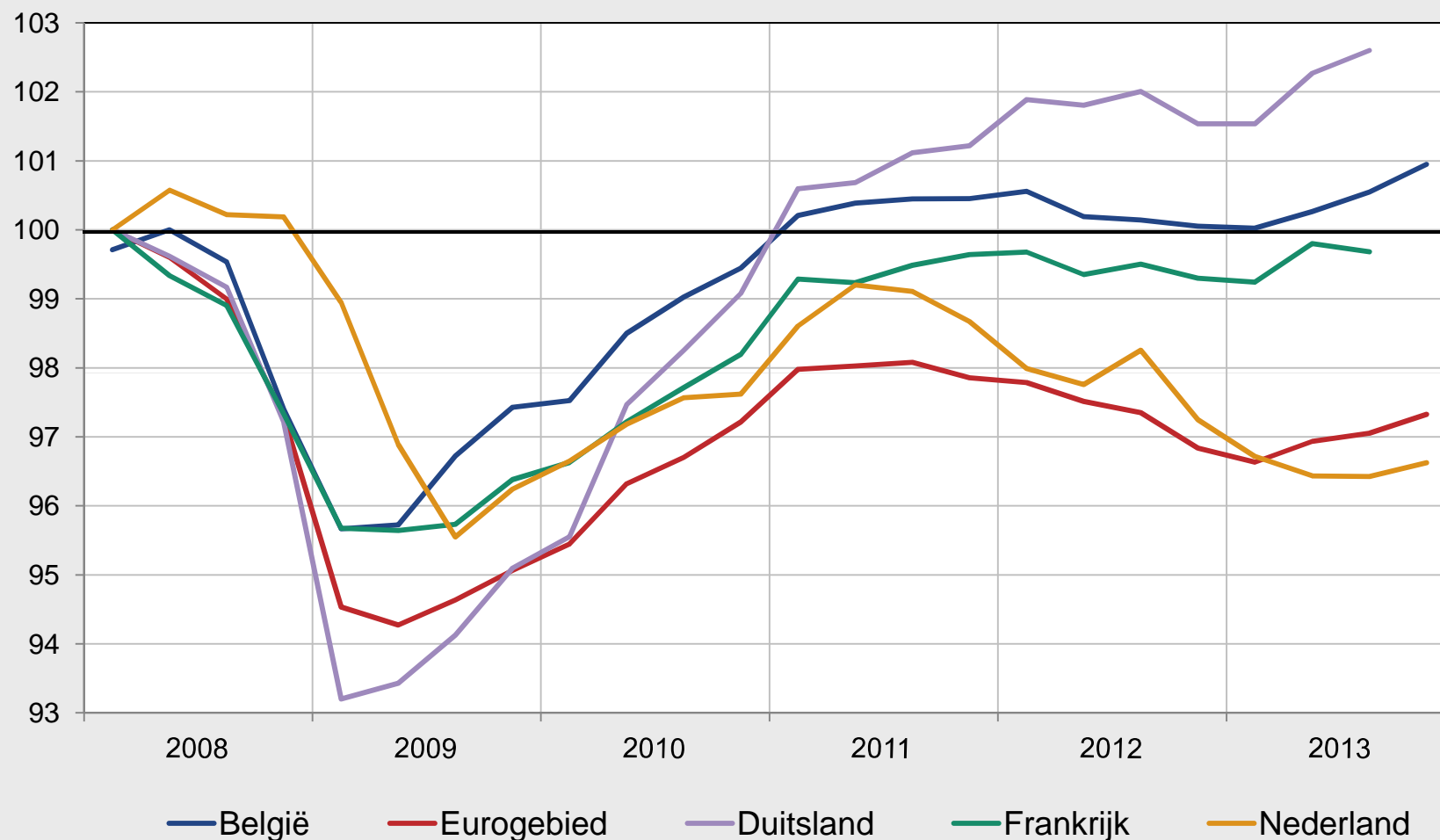
¹ Gewogen gemiddelde (De kwartaalgegevens voor Griekenland zijn slechts beschikbaar tot eind 2010).

² Gewogen gemiddelde van alle andere landen van het eurogebied.

Economische groei sinds de crisis

(bbp, indexcijfers, piek vóór de recessie van 2008 = 100, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume)

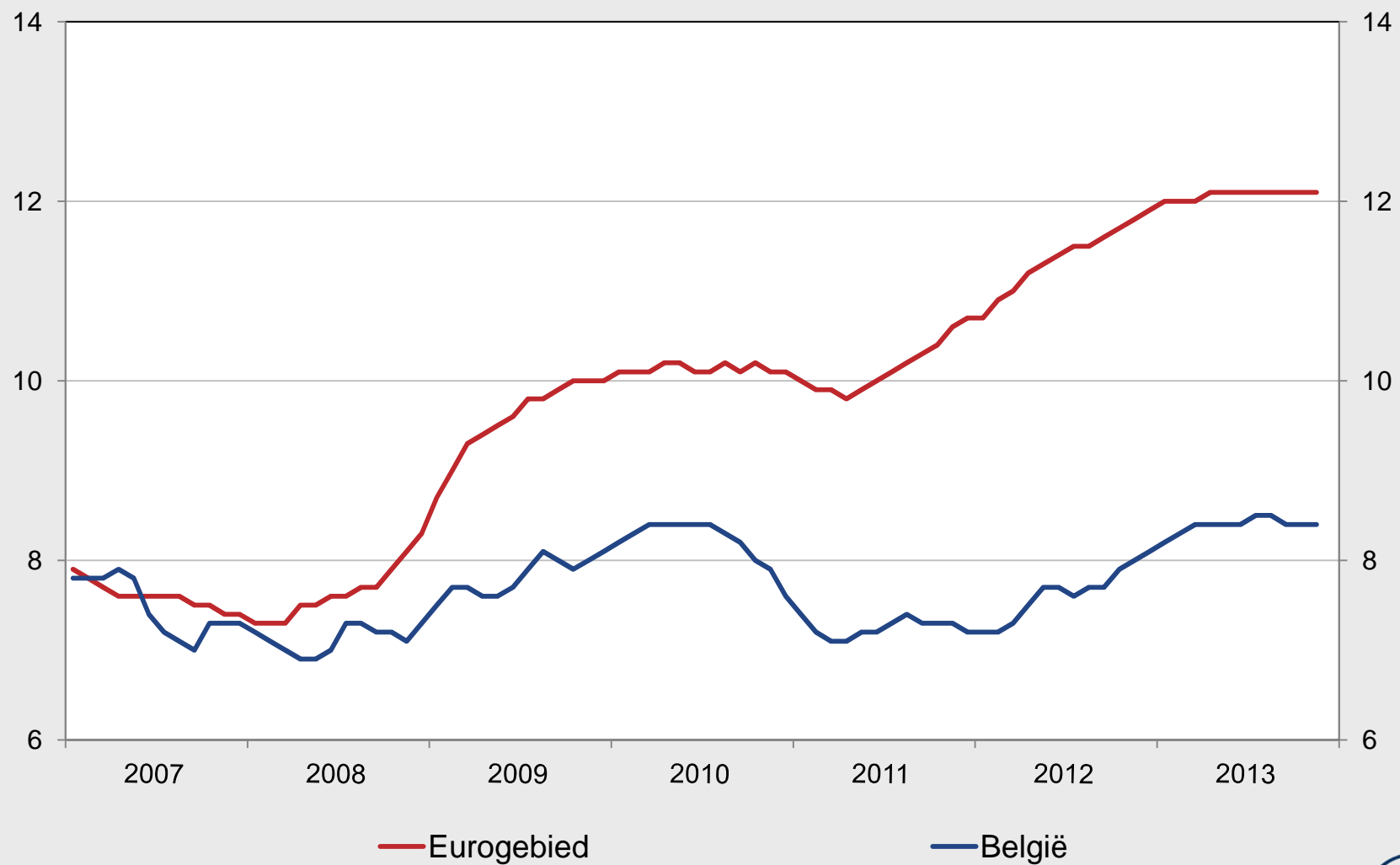

Bron: EC.

Werkloosheidsgraad

(seizoengezuiverde maandgegevens, in % van de beroepsbevolking van 15 jaar en ouder)

Bron: EC.

Bbp en voornaamste bestedingscategorieën

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens naar volume; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013 r
Particuliere consumptie	0,6	2,8	0,2	-0,3	0,6
Overheidsconsumptie	1,9	0,6	0,7	1,4	0,7
Bruto-investeringen in vaste activa	-8,4	-1,1	4,1	-2,0	-2,4
Woningen	-8,6	3,6	-3,2	-3,2	-4,0
Ondernemingen	-10,2	-3,1	7,3	-2,1	-0,5
Overheid	9,8	-2,1	7,1	2,4	-11,4
<i>p.m. Finale binnenlandse bestedingen</i> ¹	-1,1	1,4	1,1	-0,2	0,0
Voorraadwijziging ²	-1,1	0,3	0,9	-0,4	-0,5
Netto-uitvoer van goederen en diensten ²	-0,6	0,6	-0,3	0,5	0,6
Uitvoer van goederen en diensten	-9,4	8,1	6,4	1,8	2,0
Invoer van goederen en diensten	-8,8	7,5	6,9	1,3	1,3
Bbp	-2,8	2,3	1,8	-0,1	0,2
<i>p.m. Finale vraag</i>	-5,5	4,5	4,0	0,5	0,7

Bronnen: INR, NBB.

¹ Ongerekend de voorraadwijziging, bijdragen tot de verandering van het bbp t.o.v. het voorgaande jaar, in procentpunten.

² Bijdragen aan de verandering van het bbp t.o.v. het voorgaande jaar, in procentpunten.

1. Waar staan we?

2. Wat deed (doet) de ECB?

- a. Rentebeleid
- b. Liquiditeitssteun
- c. Banktoezicht

3. Wat deden (doen) anderen?

4. Wat deed (doet) België?

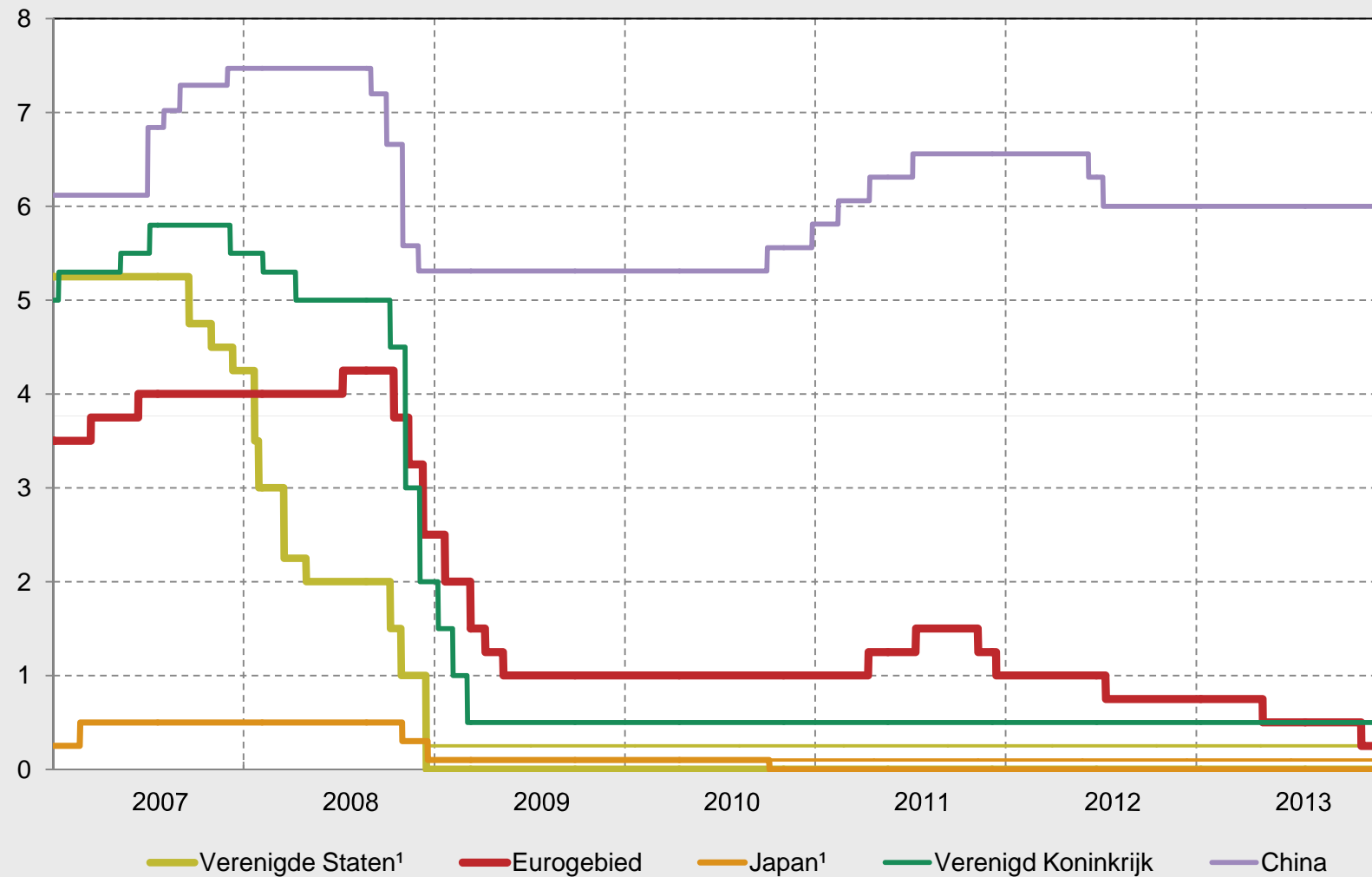
5. Wat moet nog gebeuren?

6. Besluit

Beleidsrentetarieven

(procenten)

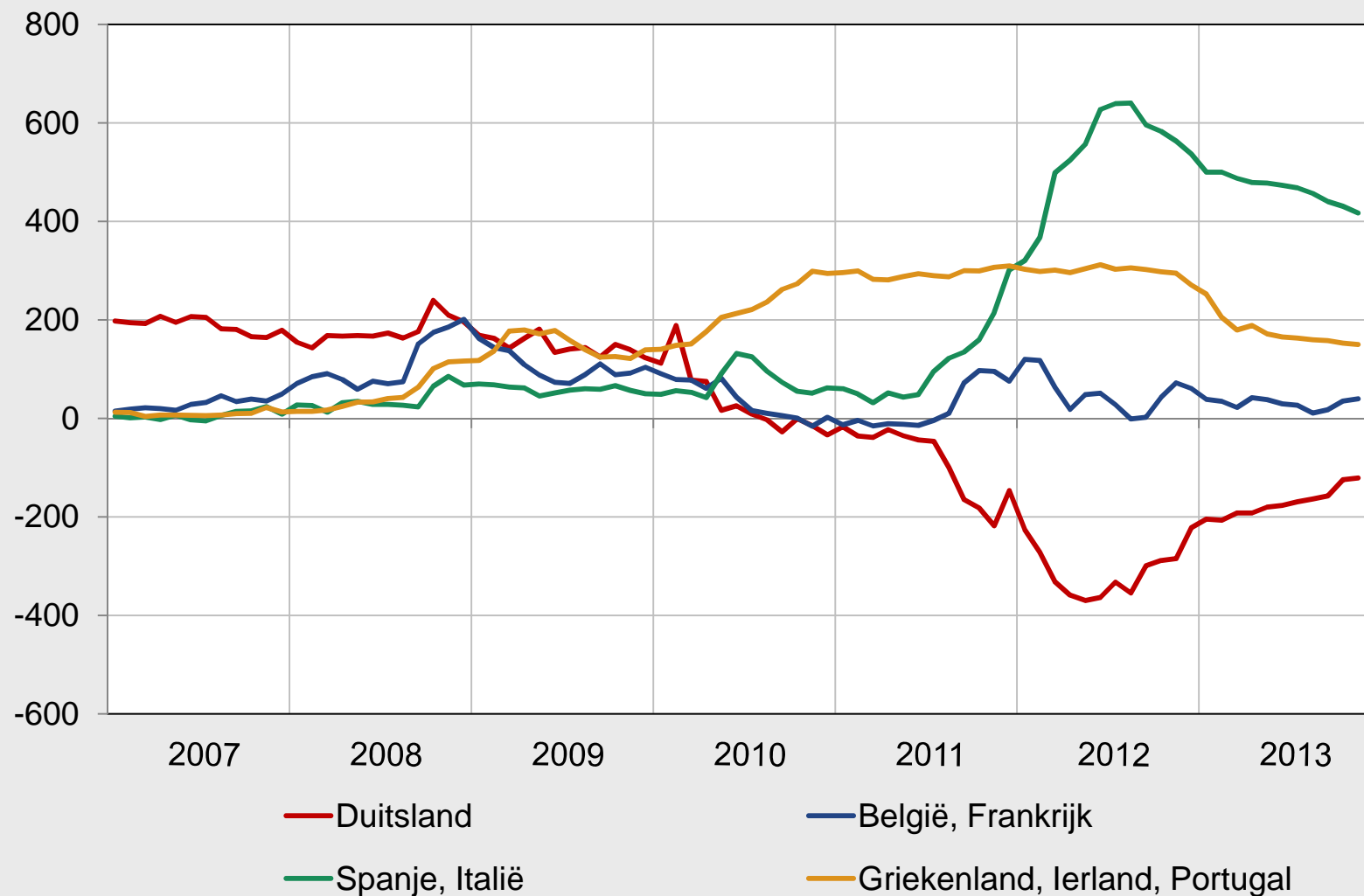
Bronnen: Bank of England, Bank of Japan, People's Bank of China, Federal Reserve, ECB.

¹ Voor de beleidsrentetarieven wordt de lijn gesplitst als de centrale bank zich een band tot doel heeft gesteld, waarvan het plafond wordt aangeduid door een fijnere lijn in dezelfde kleur.

Nettoleningen¹ van de banken bij de nationale centrale banken

(uitstaande bedragen, maandgegevens, in € miljard)

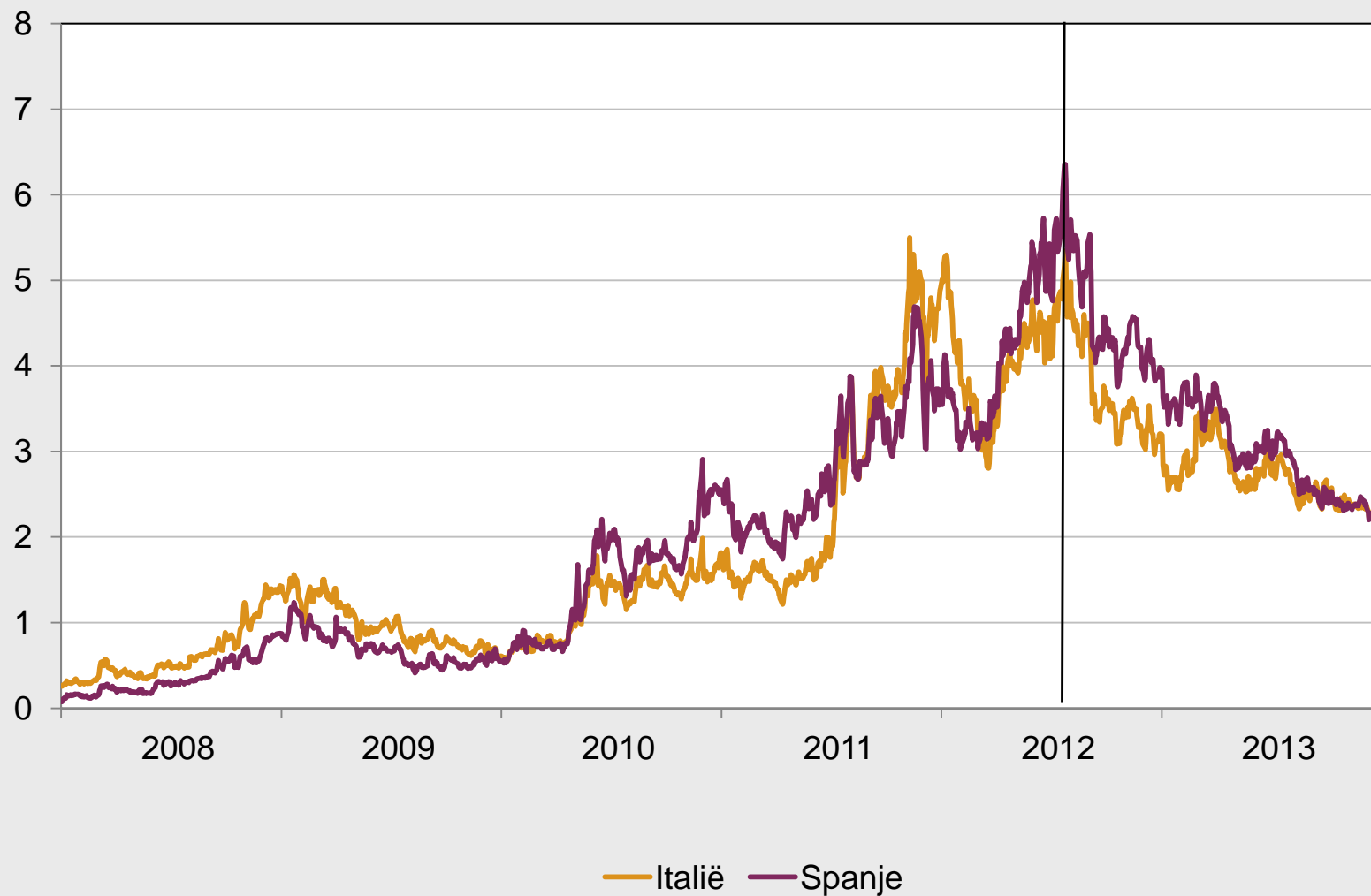
Bronnen: NCB's.

¹ Verschil tussen de bedragen van de leningen van de NCB's aan de ingezeten banksectoren en de bedragen van de deposito's van de ingezeten banksectoren bij de NCB's.

OMT en rendementsecarts van de staatsleningen op 10 jaar

(t.o.v. de Duitse Bund, in %)

Bron: Thomson Reuters Datastream.

Europees banktoezicht

- ▶ Gemeenschappelijk toezichtsmechanisme
- ▶ Rechtstreeks toezicht van de ECB op de als belangrijk beschouwde banken
- ▶ Vooraf beoordeling van deze banken (risico's, kwaliteit activa, stresstest)

Europees banktoezicht: toepassing op België

Bron: NBB.

1. Waar staan we?

2. Wat deed (doet) de ECB?

3. Wat deden (doen) anderen?

a. Financiële regulering

b. Europees bestuur

c. Aanpassingen van landen

4. Wat deed (doet) België?

5. Wat moet nog gebeuren?

6. Besluit

Financiële regulering

- ▶ Strengere solvabiliteitsnormen
- ▶ Nieuwe liquiditeitsnormen
- ▶ Versterking governance
- ▶ Strikter beloningsbeleid

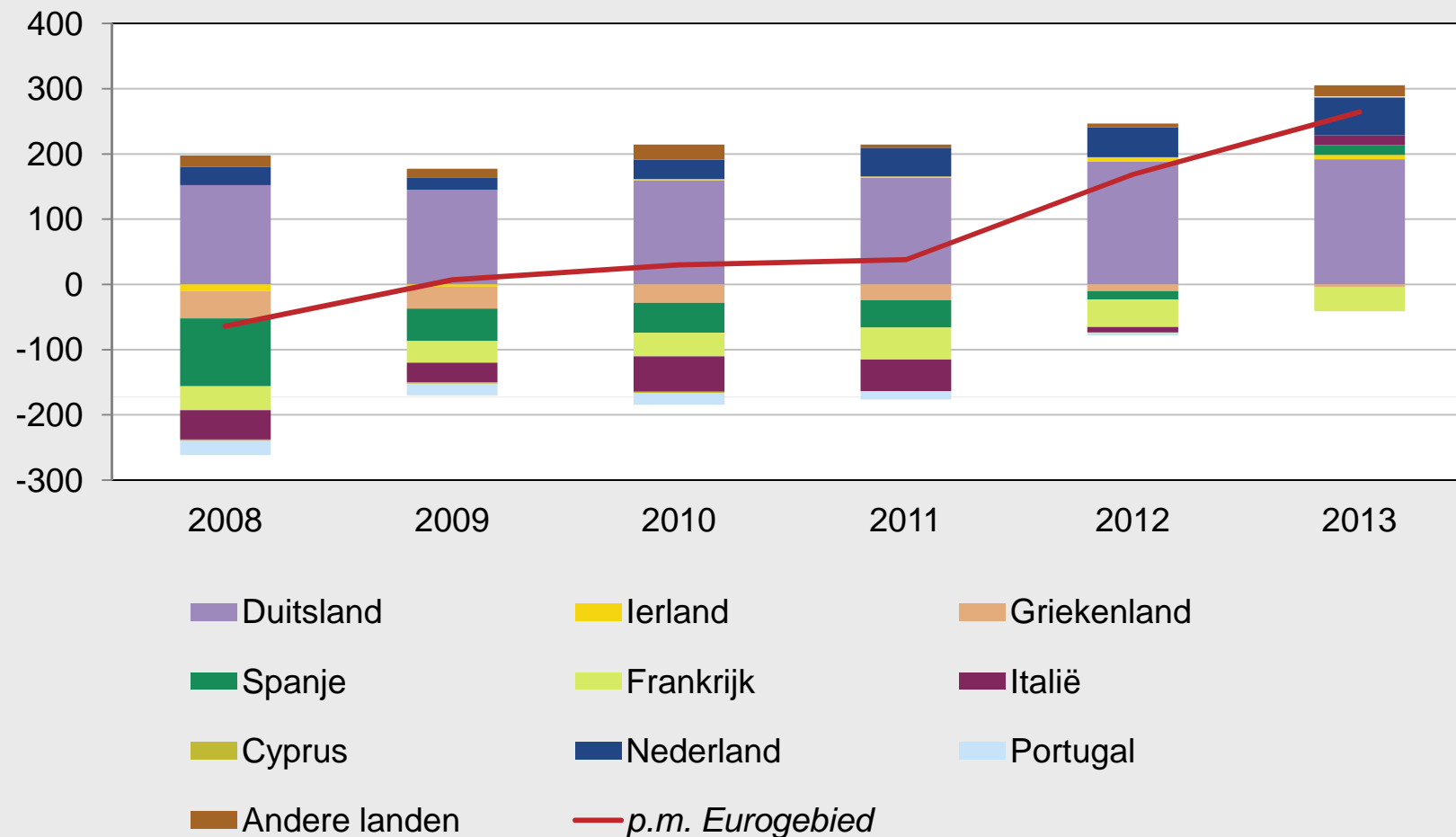
Europees bestuur

- ▶ Six Pack
- ▶ Two Pack
- ▶ Fiscal compact
- ▶ Procedure macroeconomische onevenwichten
- ▶ Bankenunie

Lopende rekening van de betalingsbalans

(jaargegevens, in € miljard)

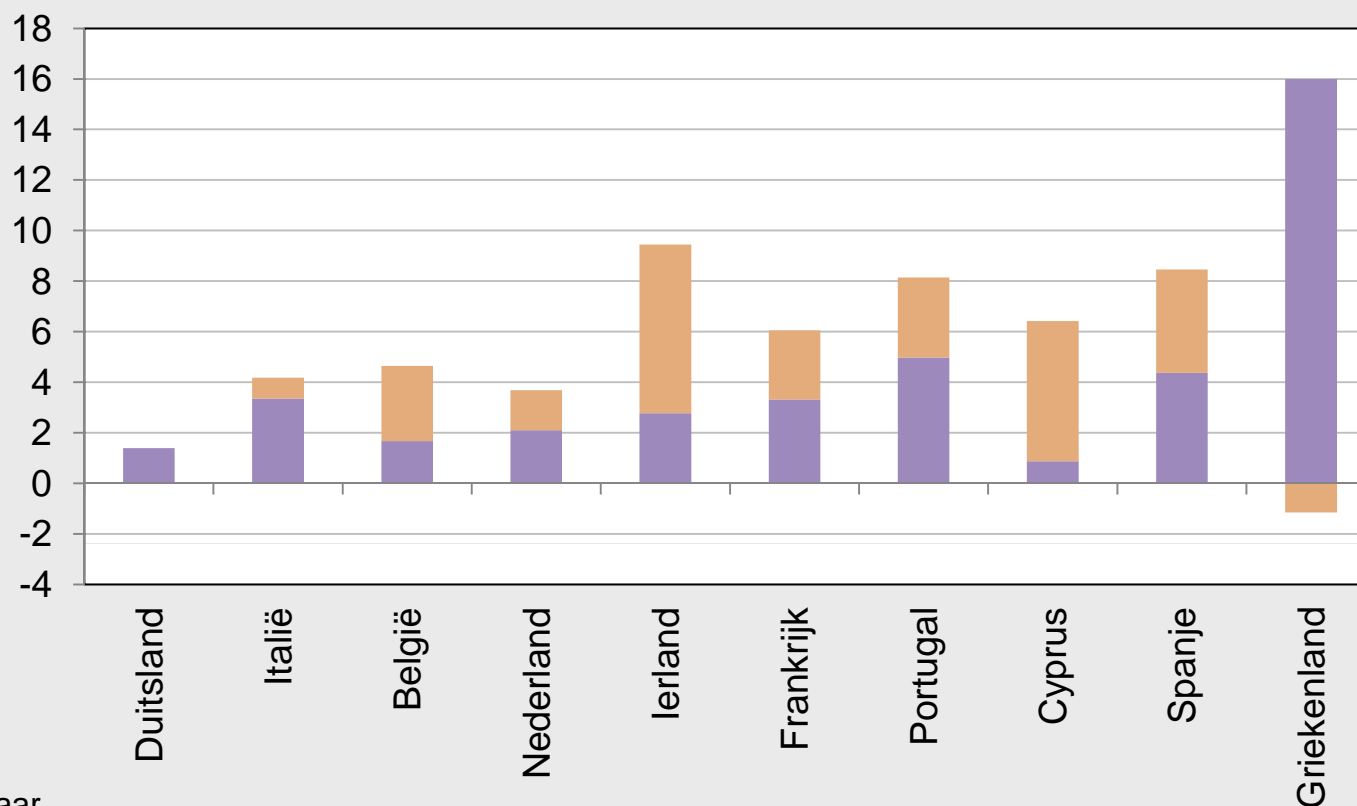

Bron: EC.

Begrotingsinspanningen sedert 2010

(verandering van het structureel saldo¹, in procentpunt bbp)

Uiterste jaar voor de correctie van het buitensporig tekort

■ 2010-2013² ■ Na 2013 tot de middellangetermijndoelstelling³

Bronnen: EC, ECB.

¹ Het structureel saldo stemt overeen met het financieringssaldo van de overheid, gezuiverd voor conjunctuurinvloeden en tijdelijke maatregelen.

² Berekend aan de hand van de najaarsprognoses 2013 van de EC.

³ Volgens de stabiliteitsprogramma's van 2013.

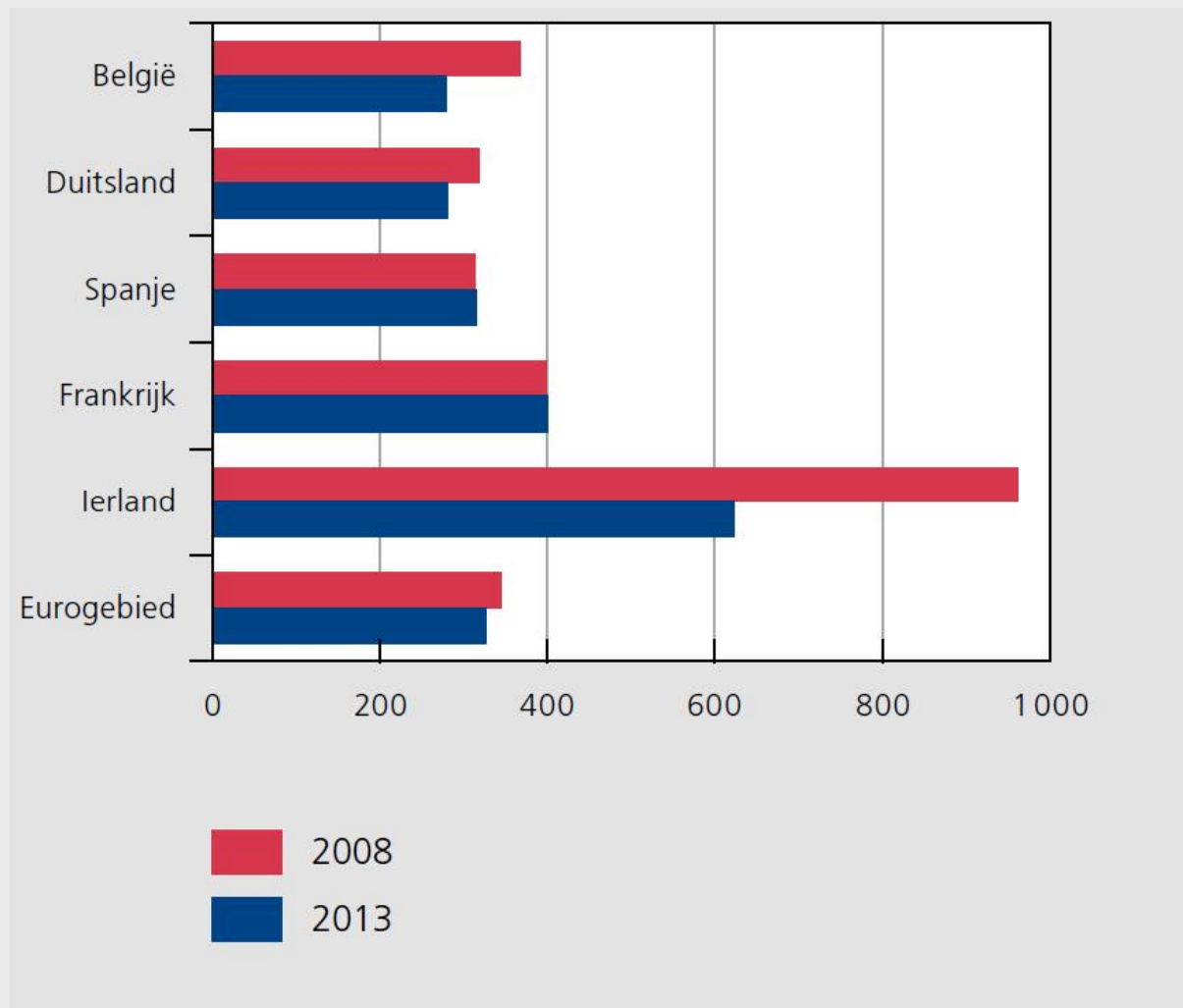

1. Waar staan we?
2. Wat deed (doet) de ECB?
3. Wat deden (doen) anderen?
4. **Wat deed (doet) België?**
 - a. Banksysteem
 - b. Begroting
 - c. Structurele hervormingen
5. Wat moet nog gebeuren?
6. Besluit

Belang van banken in de economie

(in % bbp)

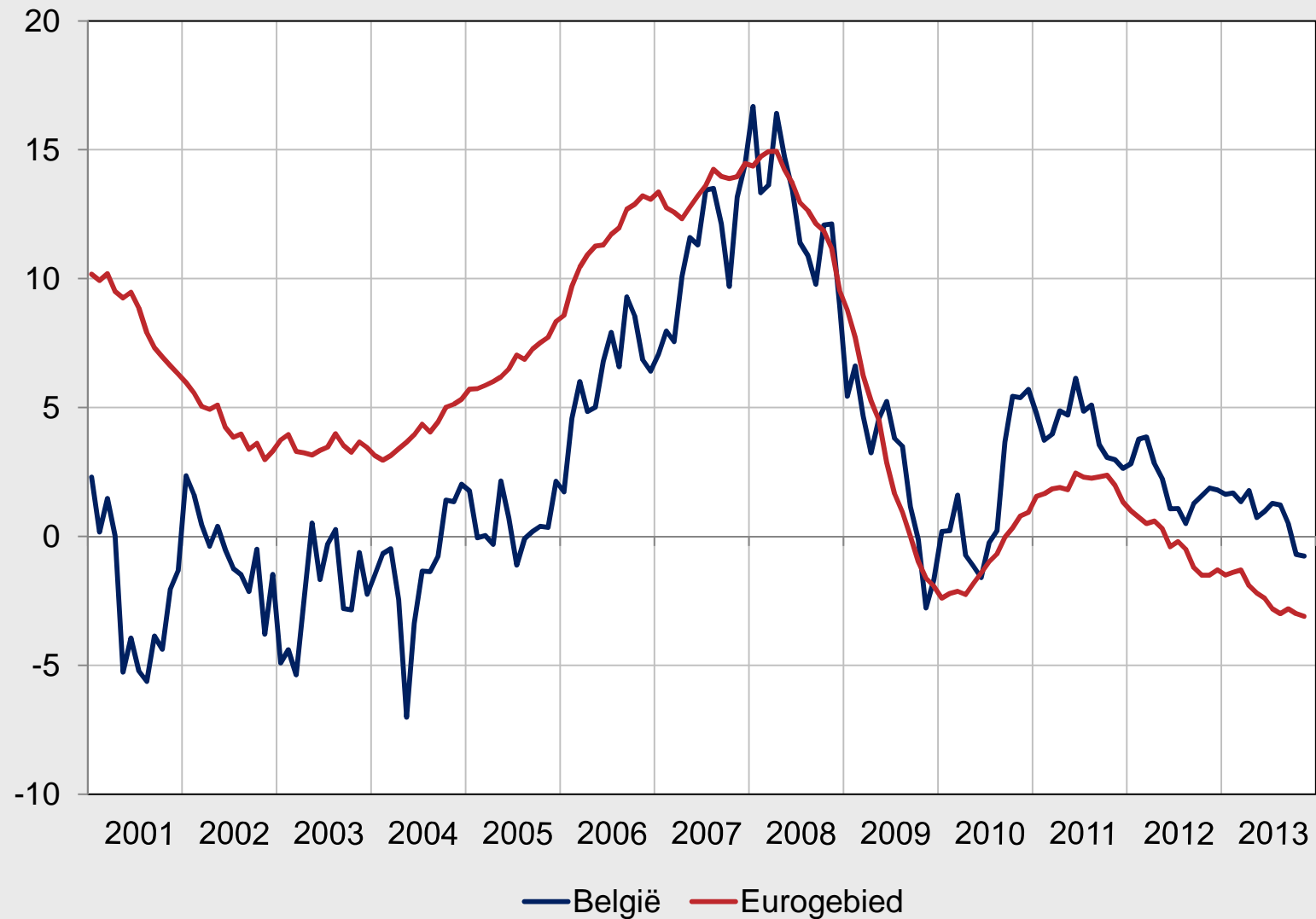

Bronnen: EC, ECB.

Bankkrediet aan bedrijven¹

(gegevens aan het einde van de maand; veranderingspercentages op jaarbasis, tenzij anders vermeld)

Bronnen: ECB, NBB.

¹ Inclusief de geëffectiseerde kredieten (vanaf januari 2010 voor het eurogebied).

Bankregulering en -toezicht in België

▶ Bankwet

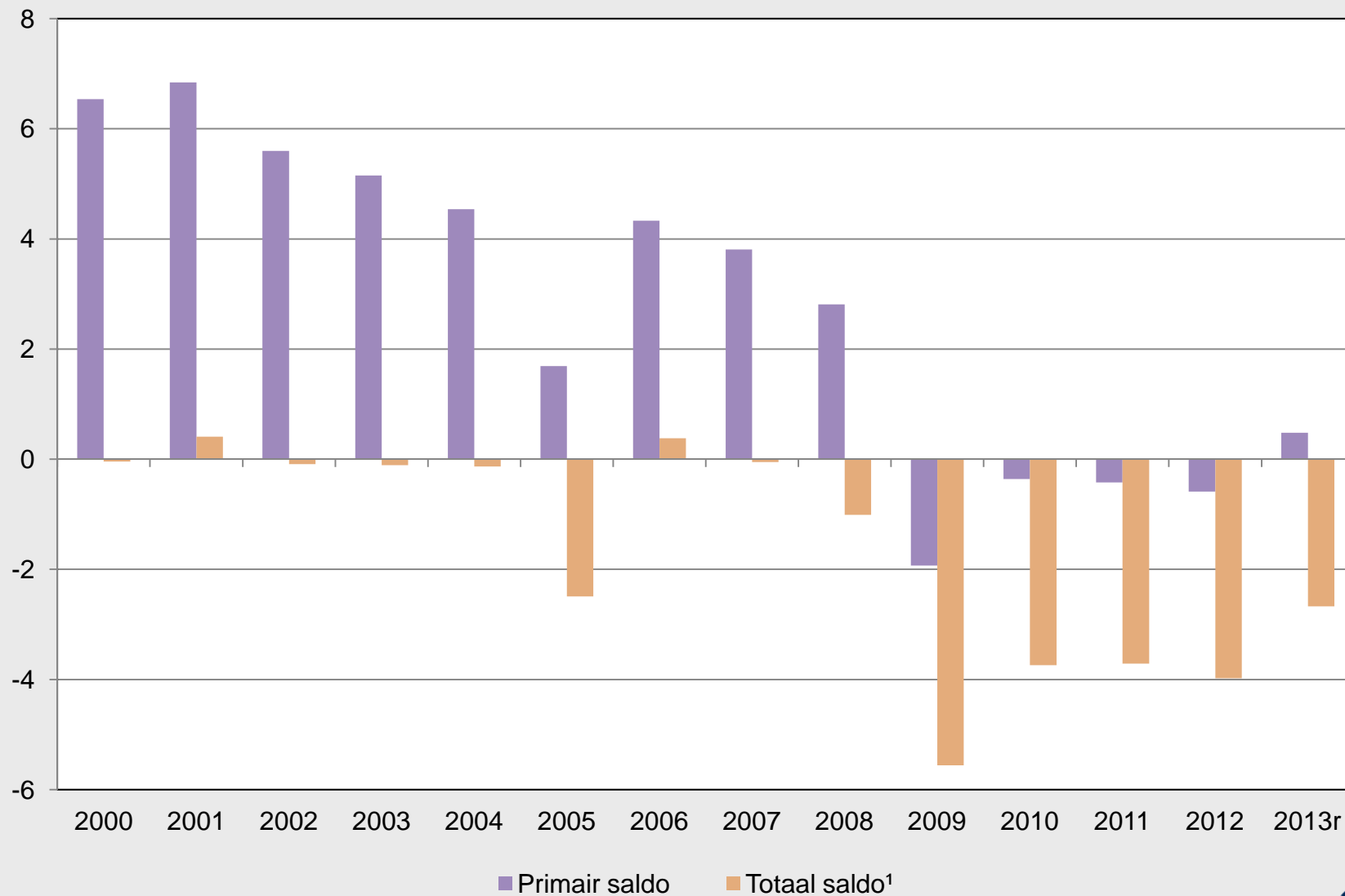
- omzetting internationale regels
- herstel- en afwikkelingsplannen, afwikkelingsautoriteit
- structurele hervormingen (trading)
- goedkeuring strategische beslissingen
- macroprudentiële autoriteit

▶ Risicogebaseerd toezicht

Begrotingssaldo

(in % bbp)

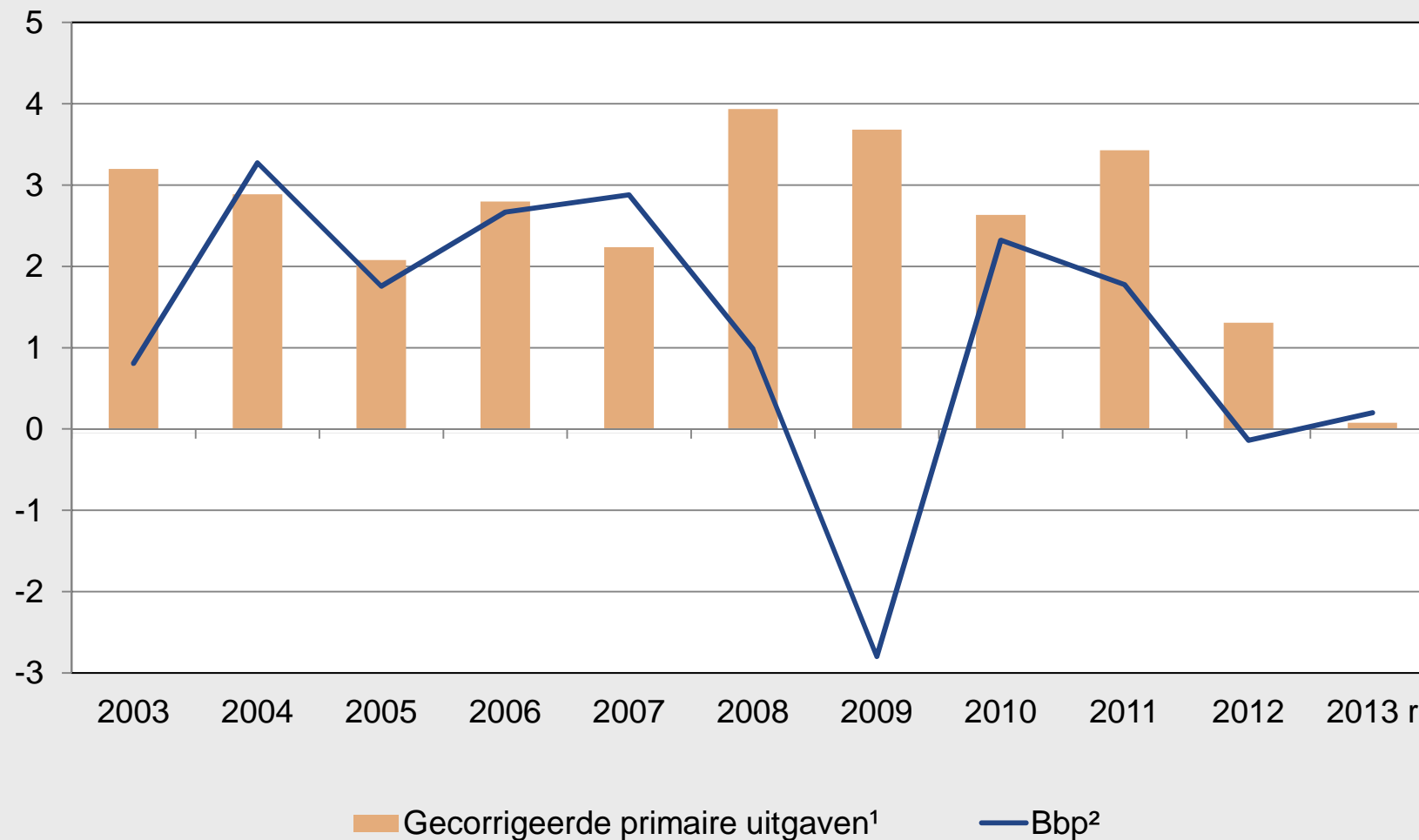
Bronnen: INR, NBB.

¹ Volgens de methodologie die wordt gebruikt in het kader van de procedure bij buitensporige overheidstekorten (EDP).

Reële groei van de primaire overheidsuitgaven

(veranderingspercentages naar volume t.o.v. het voorgaande jaar)

Bronnen: INR, NBB.

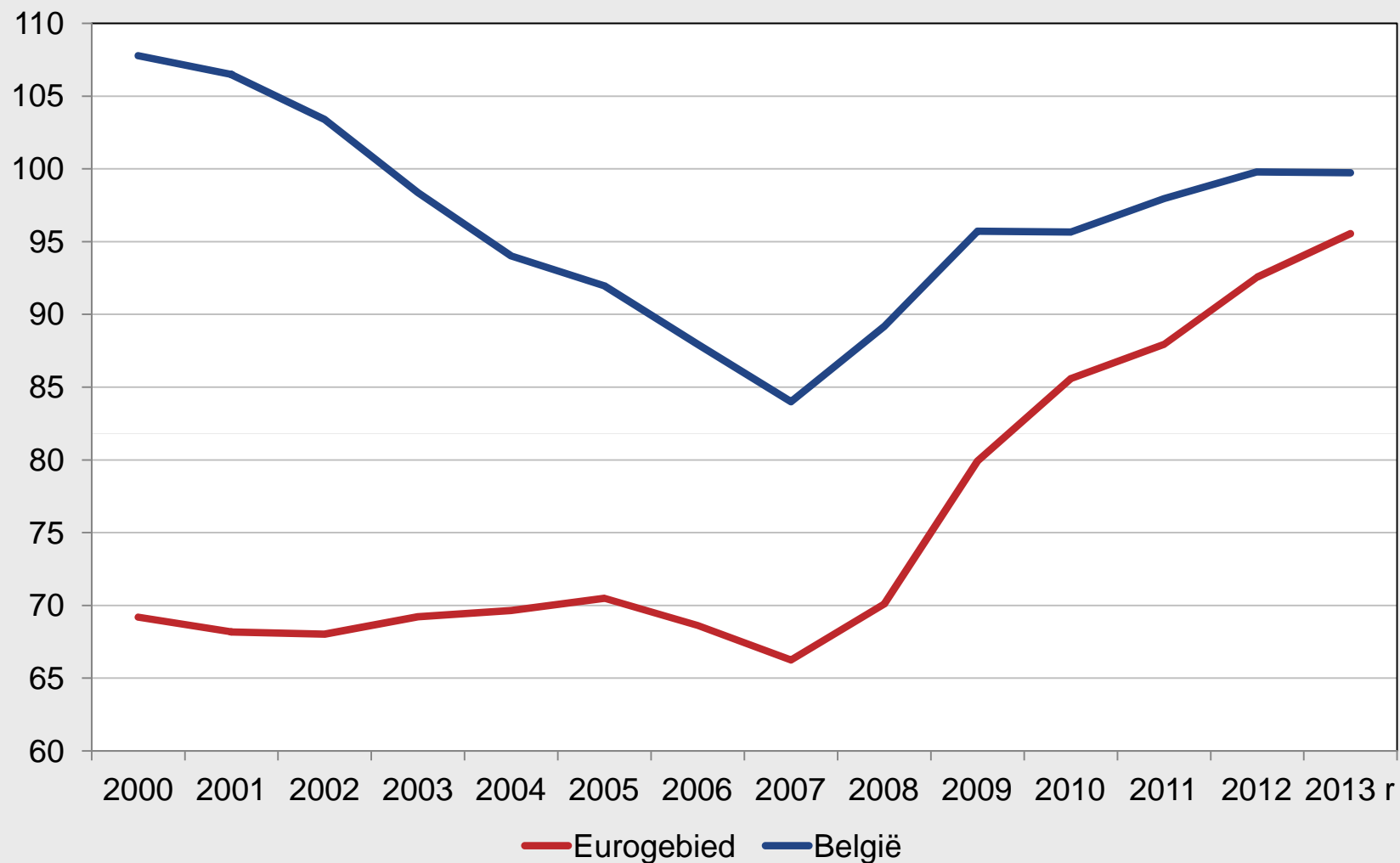
¹ Primaire uitgaven gedeïndeerd aan de hand van de bbp-deflator en gecorrigeerd voor de invloed van conjuncturele, niet-recurrente of budgettair neutrale factoren, alsook voor het indexeringseffect. Dit laatste effect vloeit voort uit het verschil tussen, enerzijds, de effectieve indexering van de bezoldingen van het overheidspersoneel en de sociale uitkeringen en, anderzijds, het verloop van de bbp-deflator.

² Voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens.

Overheidsschuld

(in % bbp)

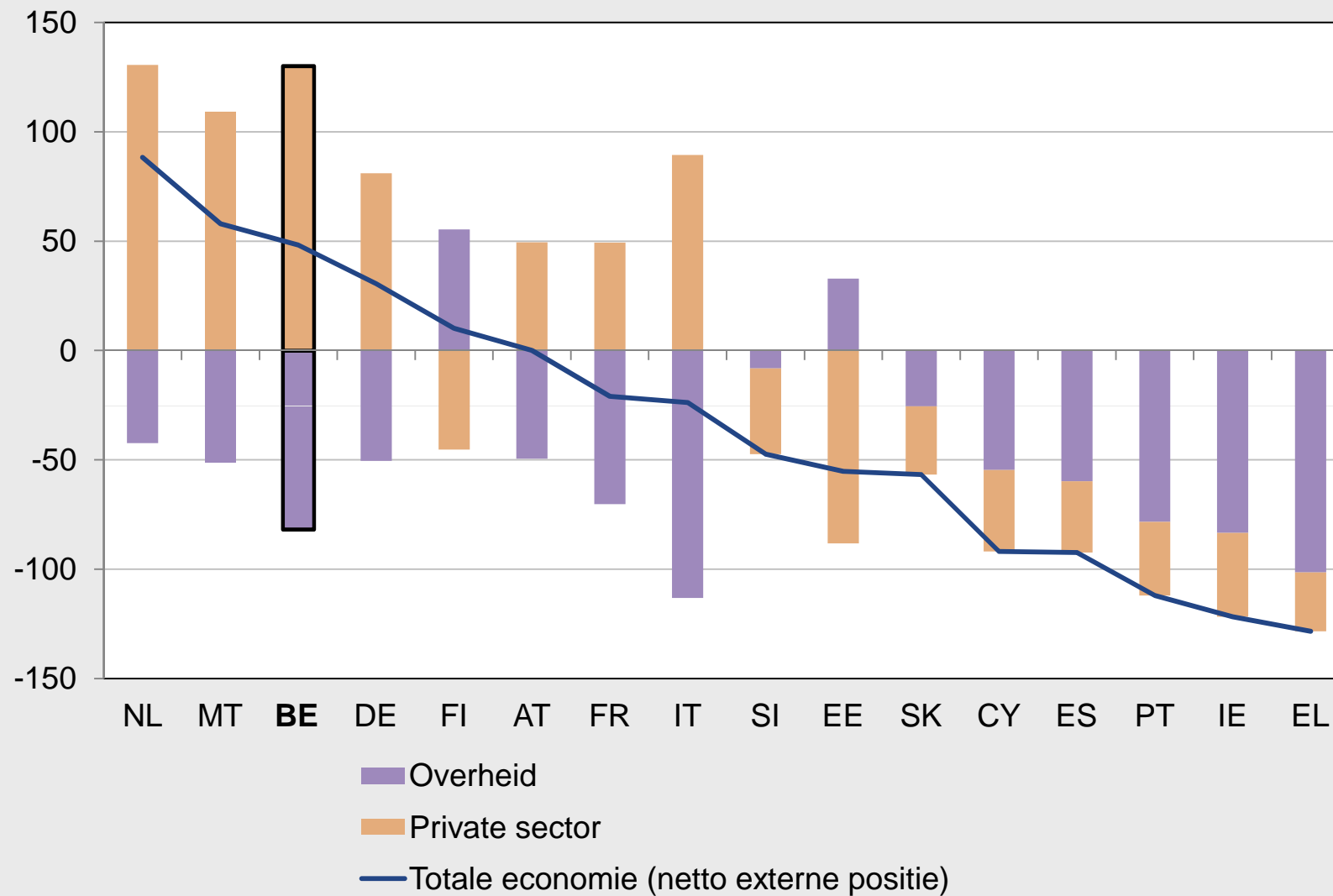

Bronnen: EC, INR, NBB.

Netto financiële positie

(gegevens aan het einde van 2012, in % bbp)

Bronnen: EC, NBB.

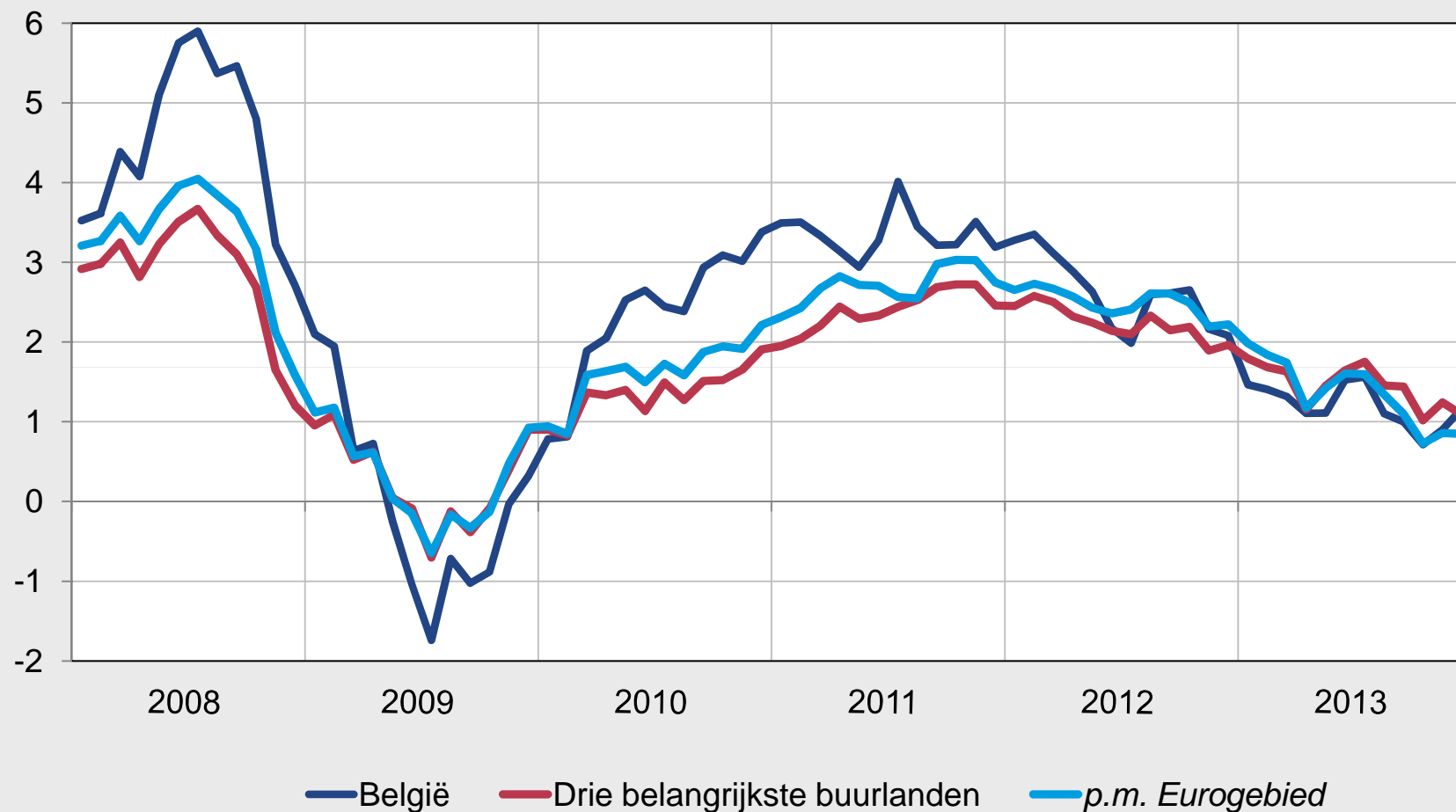
Gezette stappen

- ▶ herstructurering financiële sector
- ▶ vermindering begrotingstekort, stabilisering overheidsschuld
- ▶ verhoging pensioenleeftijd
- ▶ actiever arbeidsmarktbeleid (degressieve werkloosheidsuitkeringen, statuut arbeiders - bedienden)
- ▶ grotere concurrentie netwerkindustrieën
- ▶ verbetering concurrentiekracht

INFLATIE (HICP)

(veranderingspercentages t.o.v. de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

Bronnen: EC, NBB.

Loonkosten

(voor kalenderinvloeden gezuiverde gegevens; veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld)

	2009	2010	2011	2012	2013 r
Loonkosten in de private sector					
Brutolonen per uur	2,2	0,9	2,7	3,8	2,2
Conventionele lonen ¹	2,6	0,6	2,7	3,0	2,0
Reële conventionele aanpassingen	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1
Indexeringen	2,5	0,5	2,7	2,8	1,9
Loondrift en overige factoren ²	-0,4	0,3	0,0	0,8	0,2
Werkgeversbijdragen³	0,5	0,0	-0,3	-0,1	0,0
Sociale zekerheid	0,3	0,0	0,1	-0,1	-0,1
Overige bijdragen ⁴	0,2	0,0	-0,4	0,0	0,1
Uurloonkosten in de private sector	2,7	0,9	2,4	3,7	2,2
Loonkosten per eenheid product in de private sector	4,3	-0,4	2,6	4,4	1,8
Uurloonkosten in de overheidssector	2,6	1,8	3,9	3,8	3,1
waarvan: indexeringen	2,5	0,5	2,7	2,5	2,3
Uurloonkosten in het geheel van de economie	2,8	1,1	2,7	3,7	2,4

Bronnen: Algemene toelichting bij de begroting; FOD WASO, INR, RSZ, NBB.

¹ In de paritaire comités vastgelegde loonsverhogingen.

² Door de ondernemingen toegekende verhogingen en premies bovenop de centrale en sectorale collectieve overeenkomsten, loondrift als gevolg van veranderingen in de werkgelegenheidsstructuur en meetfouten; bijdrage tot de verandering van de loonkosten, in procentpunt.

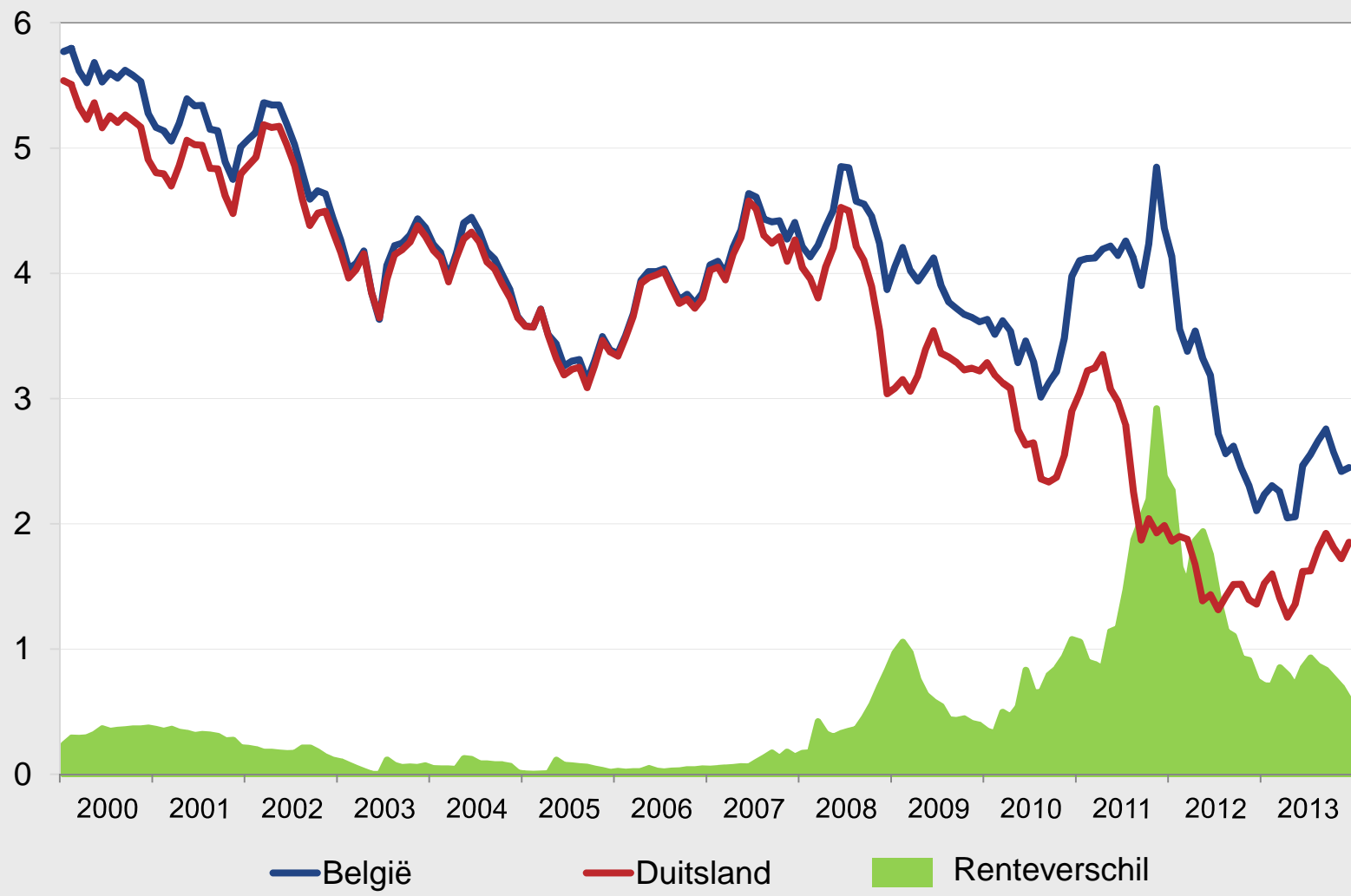
³ Bijdrage tot de verandering van de loonkosten, ingevolge de wijzigingen in de impliciete bijdragevoeten, in procentpunt.

⁴ Niet aan de overheid betaalde werkelijke sociale bijdragen, waaronder premies voor groepsverzekeringen en pensioenfondsen of instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, en toegerekende bijdragen, met inbegrip van ontslagvergoedingen.

Rendementen van de OLO en de Duitse Bund

(maandgemiddelden)

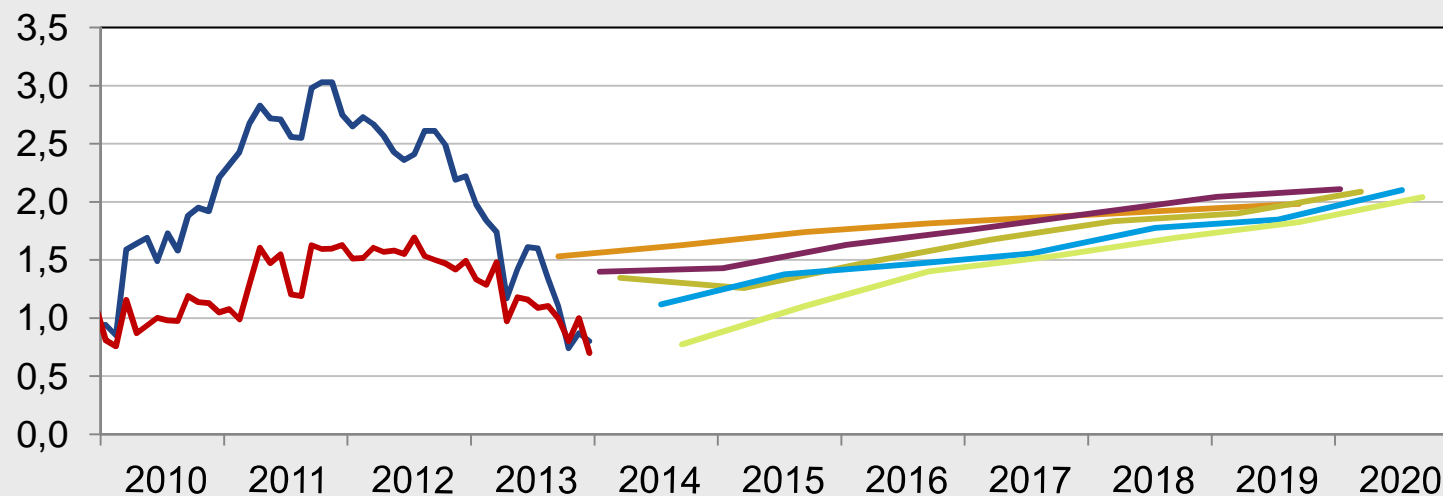
Bron: Thomson Reuters Datastream.

1. Waar staan we?
2. Wat deed (doet) de ECB?
3. Wat deden (doen) anderen?
4. Wat deed (doet) België?
5. **Wat moet nog gebeuren?**
 - a. Prijs- en financiële stabiliteit
 - b. Voltooiing van de EMU
 - c. Begroting
 - d. Groei en werkgelegenheid
6. **Besluit**

Inflatie in het eurogebied en inflatieverwachtingen op korte en middellange termijn

— Totale inflatie
 — Inflatie, ongerekend de levensmiddelen en de energiedragers

Verwachte inflatie in¹

- december 2012
- april 2013
- juni 2013
- oktober 2013
- december 2013

Bronnen: EC, Bloomberg, Thomson Reuters Datastream, ECB.

¹ Gemeten aan de hand van de impliciete termijnnotering voor een inflatieswap. Aangezien de indexcijfers van de consumptieprijzen met enige vertraging worden gepubliceerd, weerspiegelen de contracten de verwachte inflatie voor de maand die drie maanden aan hun vervaldatum voorafgaat. Zo weerspiegelen de eenjaars contracten van december 2012 de inflatiecijfers die in september 2013 worden verwacht.

Voltooiing van de EMU

▶ Bankenunie

- toezichtsmechanisme
- afwikkelingsmechanisme
- depositogarantiestelsel

▶ Economische unie

▶ Begrotingsunie

▶ Politieke unie

Doelstellingen inzake het financieringssaldo van de Belgische overheid in de respectievelijke stabiliteitsprogramma's¹

(in % bbp)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stabiliteitsprogramma's									
April 2008	0,0	0,3	0,7	1,0					
April 2009	-1,2	-3,4	-4,0	-3,4	-2,6	-1,5	-0,7	0,0	
September 2009 (aanvulling)		-5,9	-6,0	-5,5	-4,4	-2,8	-1,3	0,0	
Januari 2010		-5,9	-4,8	-4,1	-3,0	-2,0	-1,0	0,0	
April 2011			-4,1	-3,6	-2,8	-1,8	-0,8	0,2	
April 2012				-3,7	-2,8	-2,15	-1,1	0,0	
April 2013 ²					-3,9	-2,5	-2,0	-0,5	0,4
<i>p.m. Juni 2013³</i>						-2,7	-2,1		
<i>p.m. Realisaties</i>	-1,0	-5,6	-3,7	-3,7	-4,0	-2,7 r			

Bronnen: EC, FOD Financiën, INR, NBB.

¹ Net als in de andere tabellen en grafieken van dit hoofdstuk en, overeenkomstig de regels van de procedure bij buitensporige overheidstekorten (EDP), met inbegrip van de nettorentewinsten van financiële transacties, zoals swaps.

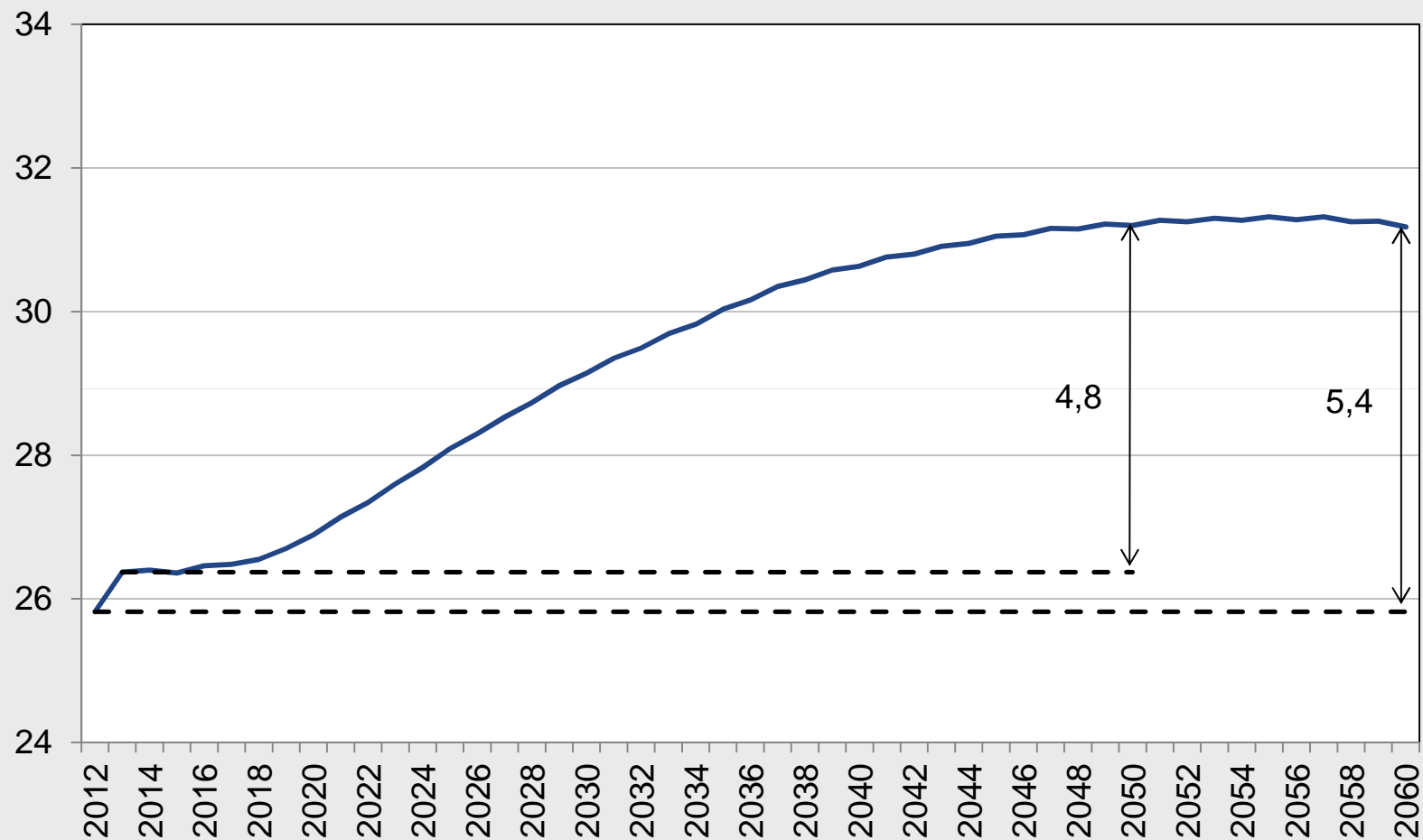
² Deze saldi stemmen overeen met structurele financieringssaldi ten belope van, respectievelijk, -2,9 % bbp in 2012, -1,8 % in 2013, -1,2 % in 2014, 0 % in 2015 en 0,75 % in 2016.

³ Beslissing van de Ecofin-Raad van 21 juni 2013.

Vergrijzingsfactuur in België¹

(in % bbp)

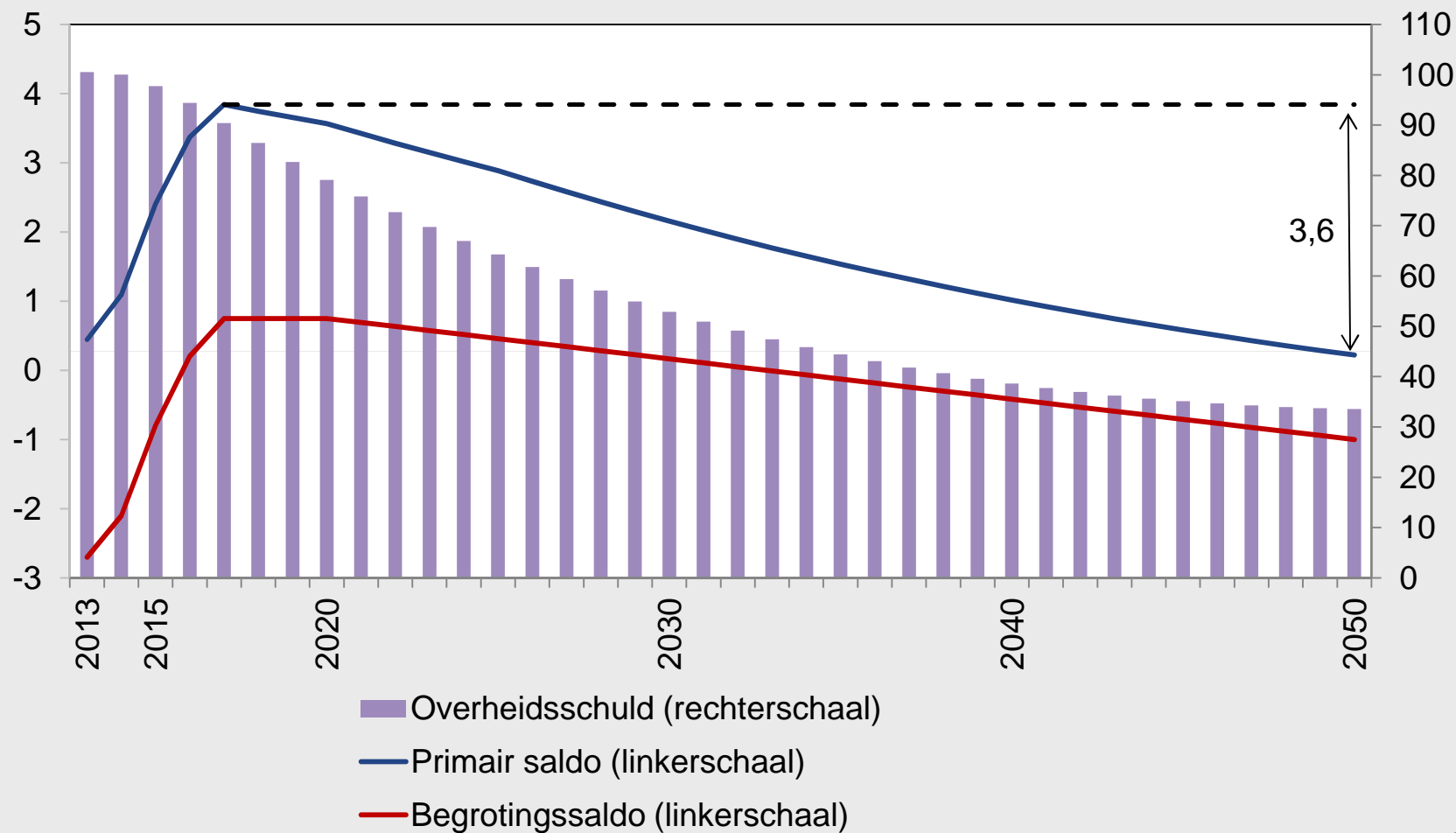
Bron: SCvV.

¹ Stijging van de sociale uitgaven.

Scenario op basis van de begrotingsdoelstellingen op middellange termijn¹

(in % bbp)

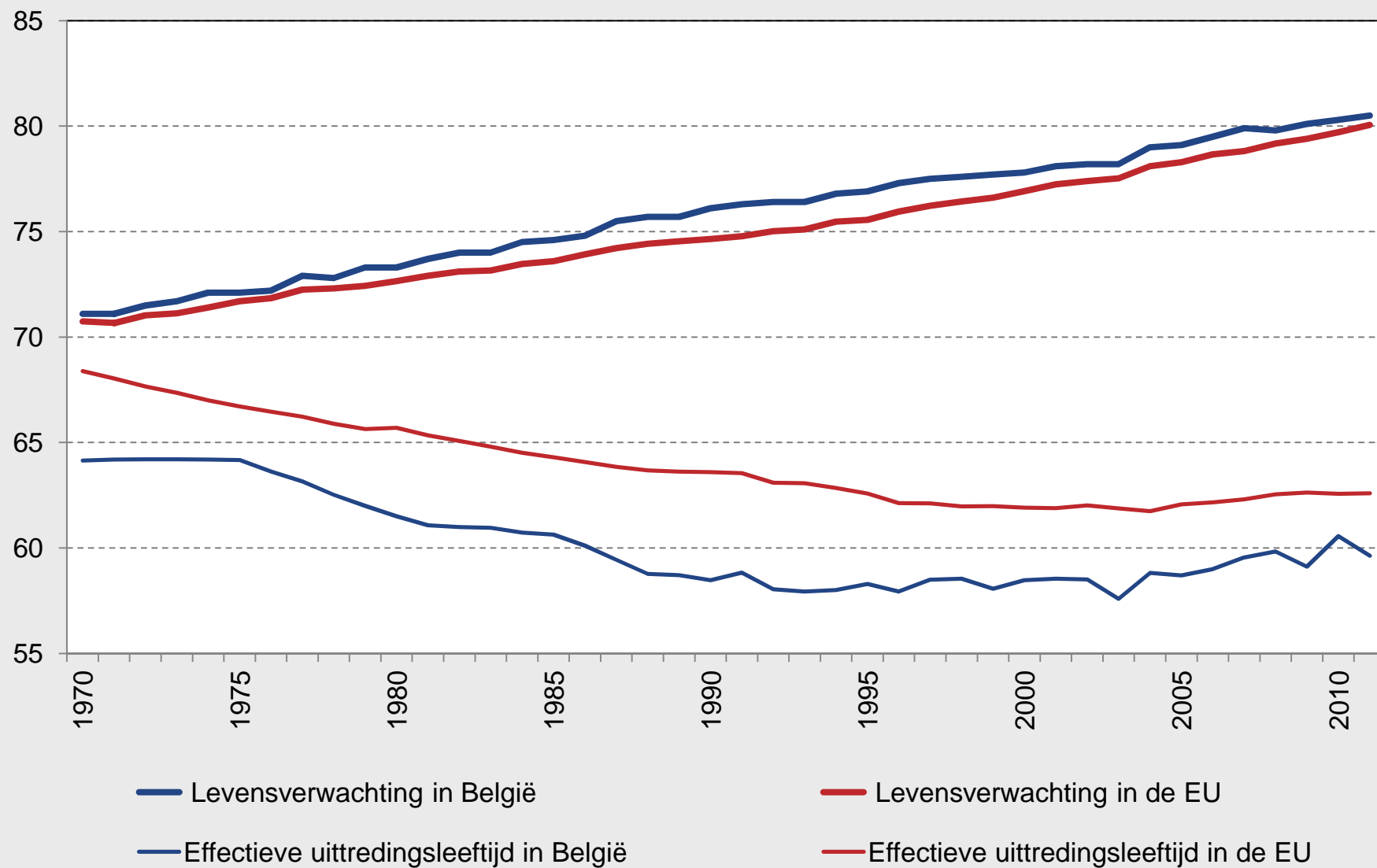

Bronnen: SCvV, INR, NBB.

¹ Op basis van de macro-economische hypothesen van het referentiescenario van de SCvV en van de hypothese volgens welke de impliciete rente op de overheidsschuld zou stijgen tot 3,75 % in 2025 en zich vervolgens op dat niveau zou stabiliseren.

Levensverwachting en effectieve uittredingsleeftijd

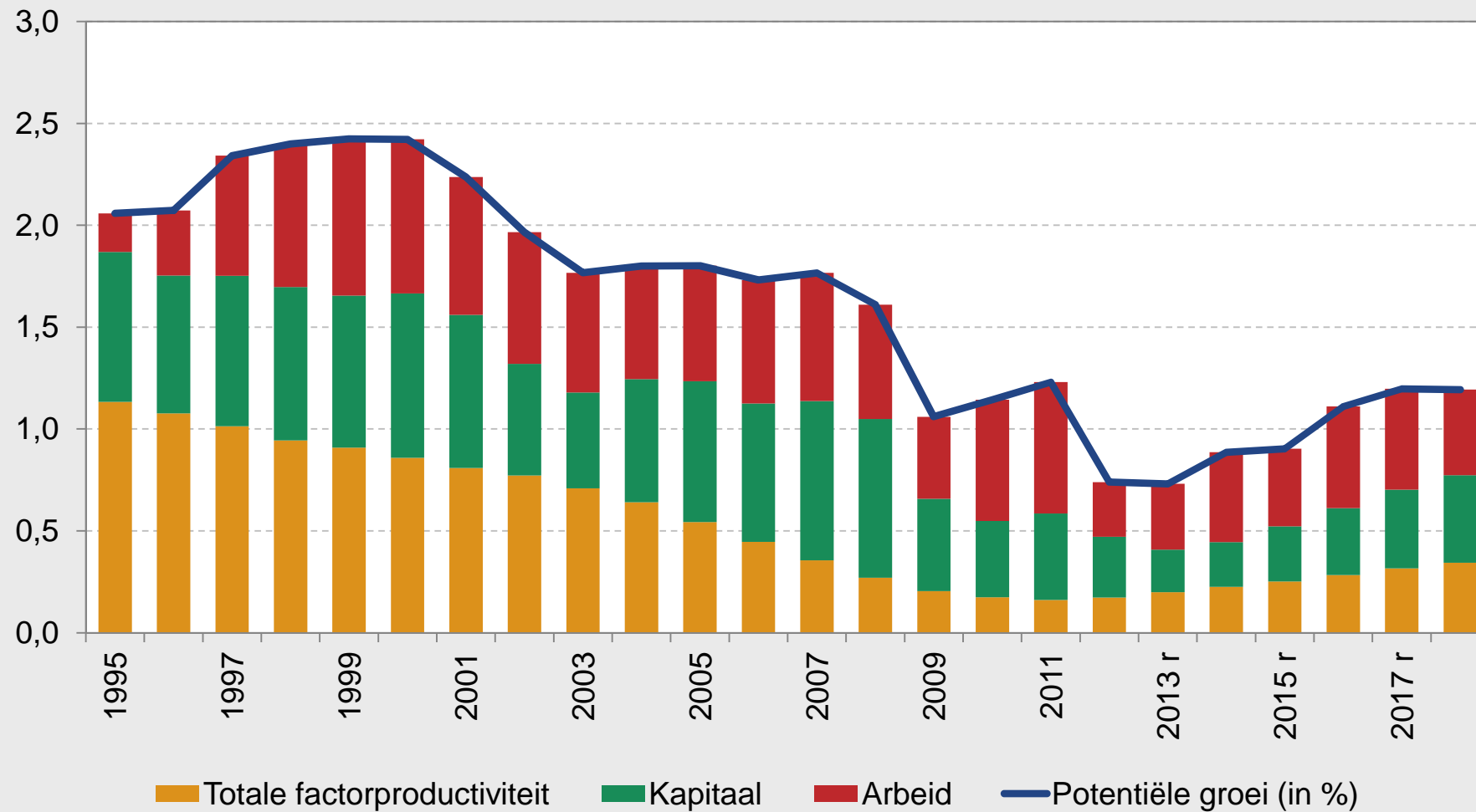

Bron: OESO (2011).

Potentiële economische groei

(bijdragen tot de potentiële groei, in procentpunten)

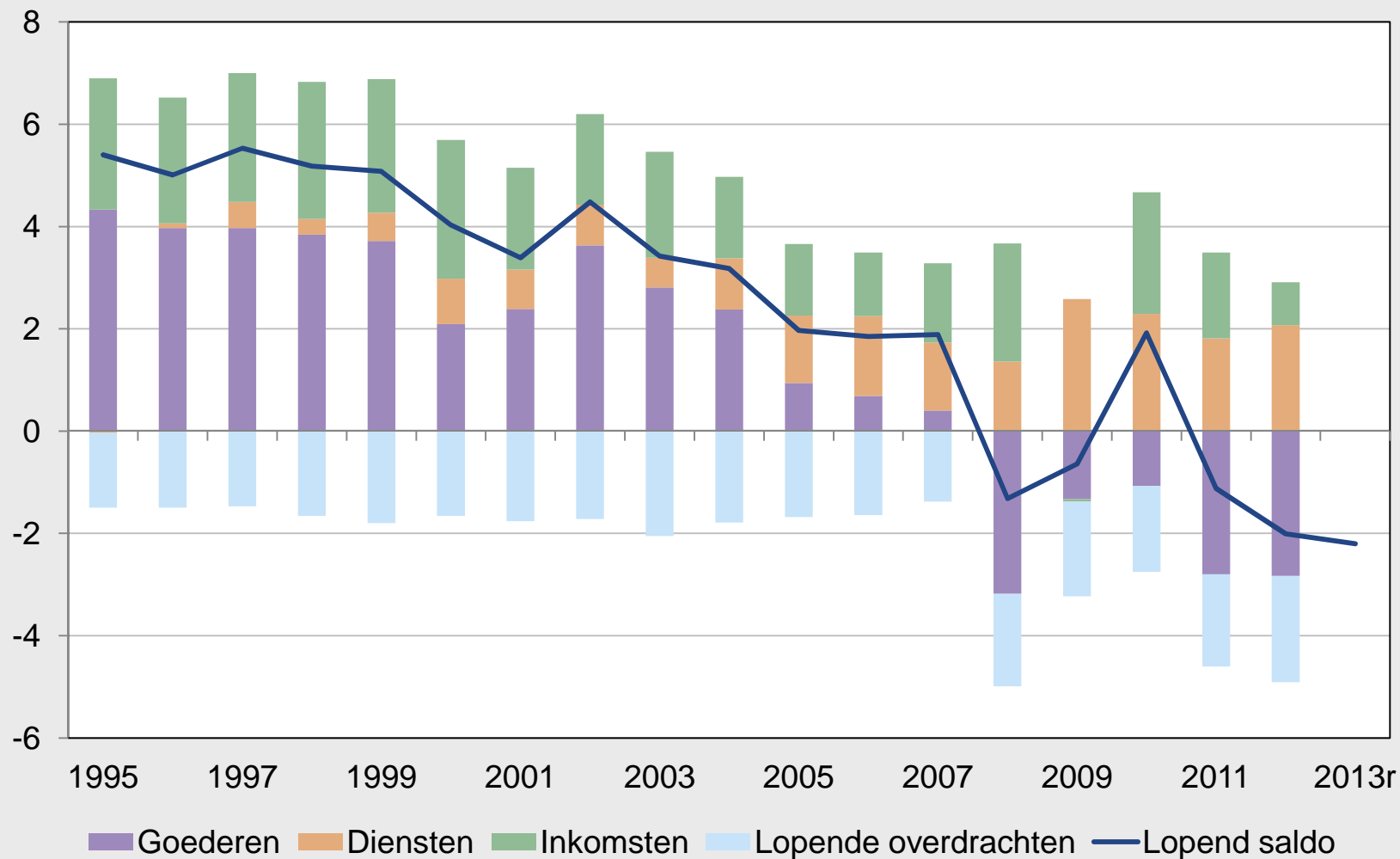

Bron: EC.

Lopende rekening met de rest van de wereld

(in % bbp, gegevens van de betalingsbalans)

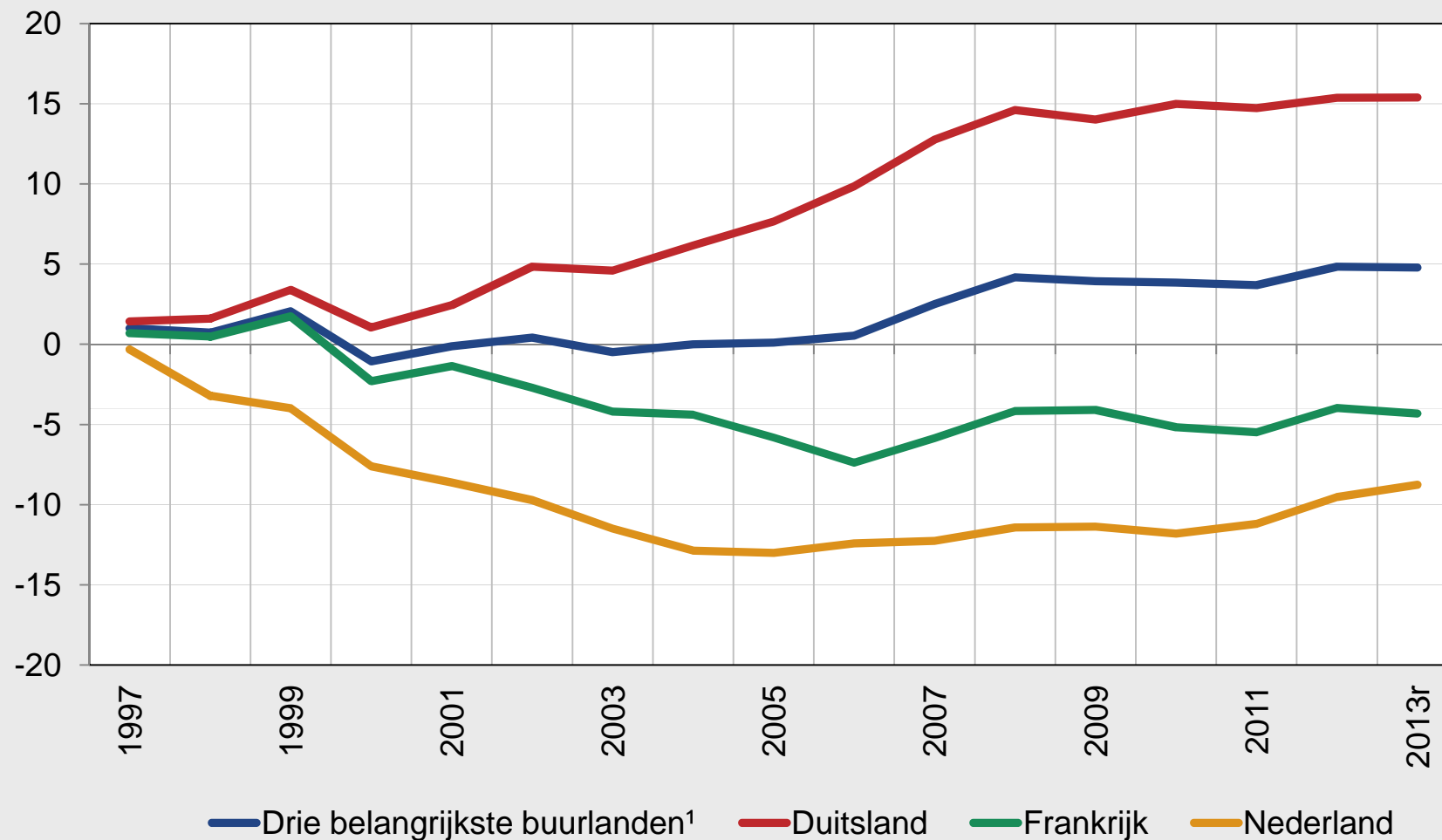

Bronnen: INR, NBB.

Loonkostenhandicap

(gecumuleerde verschillen in de stijging van de uurloonkosten sedert 1996 ten opzichte van de drie belangrijkste buurlanden, in %)

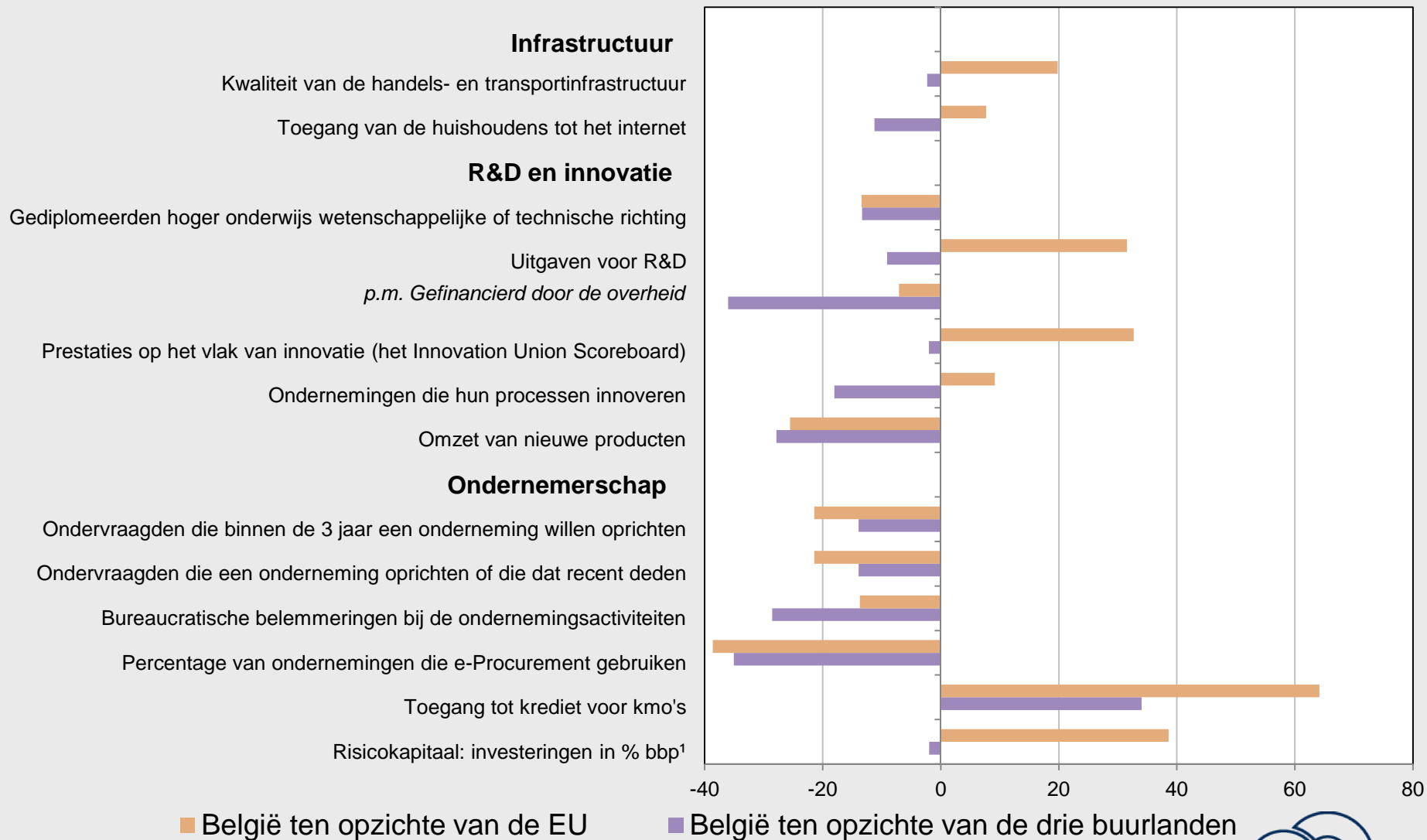
Bron: CRB.

¹ Gewogen gemiddelde aan de hand van de relatieve grootte van het bbp.

Niet-prijsconcurrentievermogen

(verschillen in % tussen België en het referentiegebied; gemiddelde van de laatste drie gekende gegevens)

Bronnen: EC, Wereldbank, Global Entrepreneurship Monitor, IMD Competitiveness Yearbook, ECB.

¹ Gegevens voor België, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Spanje.

Werkgelegenheidsgraad in 2013¹

(In % van de overeenstemmende bevolking (20 tot 64 jarigen), tenzij anders vermeld)

	België	Vlaanderen	3 voornaamste partners²
Totaal	67,3	72,0	74,1
<i>p.m. doelstelling 2020</i>	73,2	76,0	-
Laaggeschoolden	47,1	52,1	56,4
Niet-EU-burgers	40,3	47,0	55,2
Van 20 tot 29 jaar	58,1	65,0	67,8
Van 55 tot 64 jaar	41,7	43,0	56,1

Bronnen: ADSEI, EC.

¹ Gemiddelde van de eerste drie kwartalen.

² Duitsland, Frankrijk, Nederland.

1. Waar staan we?
2. Wat deed (doet) de ECB?
3. Wat deden (doen) anderen?
4. Wat deed (doet) België?
5. Wat moet nog gebeuren?
6. **Besluit**

Besluit

- ▶ De Belgische economie heeft de crisis relatief goed doorstaan dank zij doelgerichte maatregelen en de werking van de automatische stabilisatoren
- ▶ Nu de cyclische opleving omzetten in duurzame groei
- ▶ Steunend op recente resultaten...
 - Het overheidstekort werd teruggebracht tot 2,7 %
 - Pensioen- en arbeidsmarkthervormingen zijn aangevat
 - Eerste maatregelen zijn genomen om de mededinging in de netwerkindustrieën te verscherpen en de concurrentiekracht van de bedrijven te verbeteren
 - Een nieuwe bankwet zal aan de hervormingen van de financiële sector gestalte geven
- ▶ ... zijn belangrijke bijkomende inspanningen vereist, zo niet komen de hoge levensstandaard en de hoge graad van sociale bescherming onvermijdelijk onder druk te staan

Besluit (vervolg)

- ▶ Via product- en arbeidsmarkthervormingen,
via het aanmoedigen van ondernemerschap,
via een stabiel en efficiënt stelsel van financiële intermediaatie,
via een kwaliteitsvol onderwijs:
 - inzetten op innovatie en productiviteit
 - daarmee sporende prijs- en loonvorming
 - werkgelegenheid creëren
- ▶ De structurele ingrepen vroeg in de steigers zetten, op en coherente wijze door alle beleidsniveaus
- ▶ De overheidsfinanciën structureel en op groeivriendelijke wijze gezond maken
- ▶ De vergrijzingskost beheersen door hervormingen die de solidariteit tussen generaties vrijwaren

Naar een keerpunt in de macro-economische evoluties?

Sint-Niklaas, 24 februari 2014

Luc Aucremanne

